N°. 13. Donderdag 30 Maart 1911. 11de Jaargang.

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang."

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling . f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland . . . . „ 4.—
Afzonderlijke nummers . . . . „ 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje . . . . f 2.—
Bij contract reductie.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, *51 Verhulststraat.*
Voor *Advertentiën* tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO", AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, *Telefoon 4424*, beiden DEN HAAG.

Inhoud van dit nummer.

Drie nuttige Geschrift-Reeksen.

Zooals reeds onlangs onder de rubriek „Indisch Literatuur-Overzicht" met een enkele woord werd vermeld, is enkele weken geleden door de afdeeling Informatie-Bureau der Vereeniging Oost en West in handigen brochure-vorm uitgegeven No. 2 der zoo nuttige reeks werkjes, betreffende „Werkkring en Vooruitzichten bij Staats- en particuliere betrekkingen in onze overzeesche bezittingen", ditmaal getiteld:

De Geëmployeerde bij de Java-suiker-Industrie.

De welbekende schrijver op dit en ander cultuurgebied, de heer H. C. Prinsen Geerligs, heeft zijn stof in twee hoofdstukken verdeeld: I. Werkkring en Vooruitzichten, II. Inrichtingen van Opleiding. Hij behandelt daarin achtereenvolgens: Ligging en grootte der suikerfabr.; Formatie v/h personeel; Werkkring der geëmployeerden; Werktijden en ontspanning; Salarissen, winstprocenten en vrijdommen; Verloven; Pensioenen; Solliciteeren in Nederland; Aanvangssalaris; Solliciteeren op Java; Eerste betrekkingen; Promotie.

A. Inrichtingen in Nederland: Technische Hoogeschool; Rijks Hoogere Land-, Tuin- en Boschbouwschool; Middelbare Technische School, Amsterdam, tevens Kweekschool voor Machinisten; School voor Suiker-Industrie; Rijks Landbouwschool; Privaat Onderricht.

B. Inrichtingen op Java: Syndicaats-examen; Soerabajasche School voor Suiker-Industrie; Soerabajasche Suikerschool.

Als Bijlage is hieraan nog toegevoegd een nauwkeurige opgave der kosten van uitrusting en overtocht voor een jongmensch, die naar een Suikerfabriek op Java vertrekt.

Al het noodige vinden belanghebbenden en belangstellenden hier dus saamgevat. Het boekje is voor den luttelen prijs van *f* 0.20, op aanvrage Heulstraat 17 te 's-Gravenhage, voor een ieder verkrijgbaar.

Een hier met verlof vertoevend geëmployeerde bij deze tak van nijverheid, die, van de eerste sport langzamerhand opklimmend, het in den tijd van tien jaar tot den hoogsten rang, dien van Administrateur, heeft gebracht, en die het met deze handleiding grootendeels eens is, maakte ons de opmerking, dat z.i. de schrijver het belangrijke onderdeel „Pensioenen" wat te rooskleurig voorstelt, daar volgens zijne ondervinding niet „zeer vele", gelijk schrijver meent, doch nog slechts zeer enkele maatschappijen een pensioenregeling voor hun personeel hebben.

Er moet altijd wat te wenschen over blijven. Laat ons in dit geval hopen: dat 's schrijvers meening bewaarheid, ja, spoedig overtroffen worde, doordat op alle ondernemingen voorzorgsmaatregelen tegen ziekte en ouderdom als algemeen aangenomen regel gelden.

***

Een tweede nuttig werk, waarop wij hier de aandacht willen vestigen, is een reeks artikelen over arbeidscontracten in de Aziatische koloniën, welke de heer E. Moresco, leeraar hier aan de „Bestuursacademie", zich voorstelt te schrijven in de Fransche taal voor het wetenschappelijk tijdschrift Bulletin de Colonisation Comparée, en waarvan het eerste geschrift, gewijd aan Britsch-Indië, onlangs is verschenen.

Met groote belangstelling namen wij er kennis van. Een afschrift in brochurevorm, getiteld: **Le Contrat de Travail dans les Colonies asiatiques,** dat wij in hartelijken dank ontvingen, ligt ter beschikking der leden van Oost en West op de leestafel, Heulstraat 17, Den Haag. Waar deze kwestie ook voor onze koloniën eene brandende is, zullen deze vergelijkende studies haar doel zeker niet missen.

Verlangend zien wij de volgende artikelen tegemoet, die, als zij in even vloeiend en onberispelijk Fransch geschreven zijn, ook uit een letterkundig oogpunt der moeite waard mogen heeten.

***

In het veertiendaagsche blad De Vrouw, een stichting van Nellie van Kol, thans onder redactie van Ida Heijermans, schreef de aan onze lezers welbekende en vooral ook om hare Indische kinderboeken niet hoog genoeg te waardeeren medewerkster, Mevr. M. C. Kooy—Zeggelen, een reeks opstellen onder den titel van: „Brieven van een Zwervelinge", waarvan wij ook in dit Weekblad er vroeger nu en dan wel eens een hebben overgenomen als feuilleton.

Dr. J. H. Gunning, Inspecteur van het Onderwijs, schreef er o.m. van: „Ik weet niet, wat ik daar meer in moet bewonderen, de zuivere taal, den gemakkelijken, natuurlijken stijl, 'tinnige gevoel, de fijne opmerkingsgave, maar ik weet wel, dat de lezing mij voor de mij geheel onbekende schrijfster, die zich zoo zedig achter eenvoudige initialen, die ik niet onbescheiden heb trachten te doorgronden, verbergt, een innige, met warme genegenheid gemengde bewondering heeft doen opvatten. Hartelijk hoop ik, dat zij weldra in één bundel vereenigd in boekvorm zullen worden uitgegeven; onze letterkunde zal dan met een waar juweel verrijkt zijn."

Deze wensch nu is vervuld geworden. De firma Scheltema en Holkema's boekhandel te Amsterdam heeft deze „juweeltjes" gezamenlijk uitgegeven onder den naam:

De Hollandsche vrouw in Indië.

Wij zijn het eens met Z. Stokvis, die 't boek in De Loc. besprekende, dezen titel minder gelukkig gekozen acht en opmerkt: „Dat „de" is te sterk. Dit wijde onderwerp wordt door mevr. Kooy niet omvaemd. Het boek had mogen heeten: Een Hollandsche vrouw — of hoogstens: Enkele Hollandsche vrouwen in Indië; want alleen de eerste kleine stukjes hebben het meer of minder over het door den titel aangegeven onderwerp; van bladzijde 50 tot de laatste blz. toe (248) vertelt mevr. Kooy ons van haar leven in de rimboe van Celebes, in het „koninkrijk" Soppeng, waar haar man militair gezaghebber was; ze vertelt van haar tocht daarheen, met het stoombarkasje de wijde Tjenrana op en zoo verder diep het land in; hoe zij daar ziekte en verdriet en eenzaamheid doormaakt, als haar man op inspectie is; en daarbij een schat van aardig vertelde bijzonderheden omtrent het leven der Inlanders daar.

Mevr. Kooy houdt niet zóó veel van Indië, dat ze er zich geheel thuis zal gaan gevoelen, dat ze niet steeds een heftigen drang naar Holland zal behouden; maar juist in dit opzicht doet dit boekje zoo aangenaam aan, omdat de schrijfster weet te waardeeren wat er goeds is en er van overtuigd blijft, dat de dappere vrouw haar eigen leed zal kunnen vergeten als zij weet, dat dit voor haar omgeving noodig is. Dit boek zal een troost en een steun kunnen zijn voor vele Indische vrouwen, die nu hun eigen leven en dikwijls ook dit van hun omgeving bederven door zeuren en zaniken over het onvermijdelijke. Mevr. Kooy is werkelijk een van die dappere vrouwen, waarvan zij spreekt, en haar leven en doen kan een voorbeeld zijn."

Het spijt ons, dat wij door omstandigheden, buiten onzen wil, niet in de gelegenheid waren reeds eerder dit mooie boek ter lezing aan te bevelen. Dit uitstel heeft echter het voordeel, dat wij nu ook het oordeel van anderen kunnen aanhalen. Dit luidde, voor zoover ons bekend, over het algemeen bijzonder gunstig. Slechts een enkele, w.o. de heer M. v. Geuns in het Weekblad voor Indië, meende op te moeten merken, dat 'schrijfsters opvattingen en toon afschrikkend zoude kunnen werken op personen, die Indië niet kennen, en hen terug zou houden er heen te gaan.

Wij deelen dit afkeurend oordeel geenszins en zouden geneigd zijn te vragen: of de criticus wel verder gelezen had dan de eerste 4 bladzijden, toen hij het neerschreef, want juist in den aanvang lucht schrijfster haar hart, over wat haar persoonlijk in Indië minder aangenaam aandeed, maar verderop geeft zij even eerlijk en fijn haar gevoelen weer over al het mooie en goede, dat haar evenzeer trof. Buitendien, juist een zoetsappige ophemeling van Indië's heerlijkheden zou, dunkt ons, onbekenden die er heen gaan, kunnen schaden, wijl groote teleurstellingen onvermijdelijk er het gevolg van moeten zijn, daarom vinden wij deze reeks schetsen even nuttig als mooi, en hopen wij, dat de schrijfster ze zal vervolgen.

Men oordeele echter zelf, door het boek onbevangen te lezen.

Uit de O.-I. Mail.

Met ultimo Febr. j.l. werd bij besluit van den resident van Batavia het **Centraal Cholera-Bureau opgeheven**, te Weltevreden; wel een bewijs dus, dat de ziekte als geweken werd beschouwd.

Riouw. — De resident van Riouw en onderhoorigheden seinde via Singapore d.d. 26 Februari naar Batavia:

„Cholera geheel geweken; op politiek gebied overal rustig."

Aardschokken. De Preangerbode meldde, dat Zondagavond 26 Febr. j.l. tegen negen uur en twee uur 's nachts te Tjibodas een vrij hevige aardschok gevoeld is. Ook te Tjibogo, Panaroeban en Boeganagara werden schokken waargenomen.

Sumatra's Oostkust. De resident van Sumatra's Oostkust seinde d.d. 26 Februari naar Batavia:

Civiel gezaghebber Pangkalanbrandan rapporteert gistermorgen zes uur kwam twintig man sterke bende vermoedelijk bestaande uit Atjehers en Gajoërs, aanvoerende persoon in beschrijving overeenkomende Pang Manap, gewapend met een geweer, een revolver en overigens met klewangs, in Chineesche Panglong aan Babalanrivier, drie uur van Pangkalanbrandan; op eisching en afgifte van aanwezige

kleeren, geld en levensmiddelen, trok de bende stroomopwaarts af: strooptocht houdt vermoedelijk verband vervolging dat bendehoofd in Tamiang, waar thans ook militairen van hier patrouilleeren; gister namiddag nog een groep gezonden tot achterhalen opjagen bende naar Tamiangsche zijde.

Engelsche hardhandigheid in Deli. — Omtrent de zaak van den Engelschen assistent op de onderneming Soengei Roean, die een koelie zou hebben mishandeld met doodelijken afloop, is volgens de jongste mailberichten, nog niets naders bekend.

Intusschen — aldus een telegram van den 23en Febr. uit Medan aan het S o e r. H a n d e l s b l. — is weer een nieuwe mishandelingsquaestie, waarin óók een Engelschman betrokken is, in onderzoek.

Hierbij wordt opgemerkt, dat Harrisons en Crosfield veel Schotsche assistenten importeeren van dubieus moreel karakter, hetgeen niet bevorderlijk is aan de reputatie van Deli.

Uit Makassar schreef men 1 Maart j.l. aan de L o c o m o t i e f:

Hier wordt met nieuwe kracht de onvervalscht mohamedaansche propaganda gevoerd. Het restant Mekkagangers van het s.s. T e r n a t e voor Makasser bestemd, bedroeg niet minder dan 210 personen. Nu, in één opzicht is de verspreiding van de leer van Mohamed ons welgevallig, n.l. voor zoover die het drankge- en misbruik bestrijdt. Een geheelonthouderspropaganda is hier onder onze Makasaren lang niet overbodig. Want het misbruik van sagu-weer en brom is hier niet gering en het voorkomen van dronkenschap geen zeldzaamheid.

Gebrek aan geneeskundige hulp. — Van bevoegde zijde verneemt het S o e r. H b l a d, dat in het Sedajoesche vele koortsgevallen voorkomen en deze streek geheel van geneeskundige hulp verstoken is. Slechts van tijd tot tijd kunnen de desahoofden de bevolking van koortswerende middelen voorzien, echter geen geneesheer, zelfs niet eens een dokter-djawa laat zich ooit in het Sedajoesche zien.

Geneesk. Onderwijs. In de Bat. bladen van eind Febr. lezen wij, dat de regeering een commissie heeft benoemd, teneinde te adviseeren nopens de wenschelijkheid van de oprichting in Ned.-Indië van een voor leerlingen van elken landaard toegankelijke artsenschool zonder voorbereidende afdeeling en zonder internaat, aansluitende bij de cursussen van voortgezet en uitgebreid lager onderwijs en bij de hoogere burgerscholen met 3-jarigen cursus, en een gelijke medische vorming beoogende als de bestaande school tot opleiding van Inl. artsen geeft.

In die commissie zijn aangewezen als lid, tevens voorzitter: de waarnemend Inspecteur, sous-chef van den burgerlijken geneeskundigen dienst, d r. W. Th. d e V o g e l en als leden de inspecteur van 't middelbaar onderwijs M. G. H o e k s t r a en de waarnemend directeur der school tot opleiding van Inl. artsen, dr. J. N o o r d h o e k H e g t.

Alles verandert met den tijd. — Uit Kediri schrijft men aan de N. S o e r. C r t. van 29 Febr. j.l.:

Werd vroeger iemand niet capabel geacht, om aan het hoofd van een groote zaak te staan, vóór hij grijze haren had, tegenwoordig is de leuze: Jonge krachten!

Op suikerondernemingen zijn administrateurs van 26 en 27 jaar geen uitzonderingen meer en voor geëmployeerden nemen ze liever geen menschen boven de 30 jaar. Iemand, die tegen de vier kruisjes aanloopt is dan ook al rijp voor pensioen. Maar waar haalt hij dat pensioen? Hoewel de salarissen in de cultures, vergeleken met de tractementen in het moederland en ook in vergelijking met vele gouvernementsbetrekkingen, zeker hoog genoemd kunnen worden, worden de geëmployeerden op cultuur-ondernemingen toch niet zoodanig bezoldigd, dat zij in 10 of 15 jaar kapitaal over kunnen leggen, waarvan zij zich een pensioen kunnen verzekeren.

In zulke omstandigheden is dan ook de vraag gewettigd: Waar moet dat heen? Wanneer steeds nieuwe jonge krachten worden aangevoerd, die na 10 of 15 jaar reeds ongeschikt worden geoordeeld om hun werk te verrichten, terwijl de menschen in dien tijd geen kans hadden, voldoende opzij te leggen, om in hun verder levensonderhoud te voorzien, dan moet er allengs een klasse van behoeftige Europeanen ontstaan, waarvoor iets moet worden gedaan. Thans, en niet later, moeten afdoende maatregelen hiervoor worden genomen.

Teysmannia, het bekende tijdschrift, is zijn 22sten jaargang ingetreden en heeft bij die gelegenheid een nieuw kleed gekregen. Tegelijkertijd is de redactie overgegaan in handen van dr. W. G. Boorsma.

WEST-INDIË.

SURINAME.

De Gouverneur heeft aan de Koloniale Staten ter goedkeuring aangeboden eene verordening tot voorloopige vaststelling der begrooting voor 1912.

Deze begrooting wijst, wat de uitgaven betreft, aan een totaalcijfer van *f* 6.699.066, waarin begrepen een bedrag van *f* 3.042.347 voor uitgaven met geleende gelden te betalen.

De Gouverneur kan verklaren — aldus de Memorie van toelichting — dat zijne goede verwachtingen omtrent de stijging der middelen zijn verwezenlijkt, ja, dat die goede verwachtingen zelfs overtroffen zijn, en zulks niettegenstaande het ook in 1910 met de bacovencultuur niet is meegeloopen.

Ook wanneer men de opbrengst der middelen van 1910 stelt naast de voor dat jaar gemaakte raming kan van een zeer gunstig resultaat worden gesproken. Immers de opbrengst overtrof de raming met bijna *f* 372.500.

In dit bedrag zijn echter ook ontvangsten begrepen, waarop bij de raming van 1910 nog niet gerekend was.

Vergelijkt men de uitkomsten van den dienst 1910 met die van den dienst 1908, welke, zooals bij de begrooting voor 1910 werd aangenomen, als uitgangspunt zouden strekken voor de verdere uitvoering van het bekende financieele plan en zulks met toepassing ook op de uitkomsten van 1908 van de bij de vorige begrooting aangenomen nieuwe wijze van splitsen der uitgaven, dan geeft dit gegronde reden om zich over den financieelen toestand in het jaar 1910 te verheugen.

Terwijl toch het tekort op de huishoudelijke uitgaven van 1908 *f* 550.190 heeft bedragen, bedraagt het voor 1910 *f* 97.909, hetgeen een voordeelig verschil voor laatstgenoemd jaar van *f* 452.281 aanwijst.

Uit de splitsing van uitgaven en middelen, volgens het financieele plan, zooals dit bij de vorige begrooting werd gewijzigd, blijkt, dat het tekort op de huishoudelijke uitgaven, hetwelk voor 1911 geraamd was op *f* 408.605, voor 1912 op *f* 508.889 moet gesteld worden, hetgeen op een achteruitgang van ongeveer *f* 100.300 wijst.

Vergelijkt men nu de ramingen van de uitgaven voor 1912 met de uitkomsten van den dienst 1908, die als uitgangspunt moeten dienen voor de toepassing van het financieele plan, en paste men op die uitkomsten de bij de vorige begrooting aangegeven nieuwe wijze van splitsen der uitgaven toe, dan verkrijgt men hetzelfde gunstige resultaat, dat bij vergelijking van den dienst 1910 met 1908 werd geconstateerd.

Immers, terwijl het tekort op de huishoudelijke uitgaven, op de zooeven aangegeven wijze berekend, voor 1908 moet gesteld worden op *f* 550.190, zal het voor 1912, zooals hierboven reeds werd gezegd *f* 508.889 bedragen, aangevende een voordeelig verschil voor laatstgenoemd jaar in vergelijking met 1908 van slechts *f* 41.301.

Niettemin is de gouverneur van oordeel, dat, al mogen de cijfers, zooals ze op de thans ingediende begrooting voorkomen, een niet gunstigen indruk maken, bij een voortzetting en bij een ten slotte slagen der bacovencultuur en bij vooruitgang der overige culturen, en van den kleinen landbouw, en de nijverheid, de financieele toestand in werkelijkheid toch niet zoo ongunstig zal zijn en het is niet onmogelijk, dat in een betrekkelijk niet ver verwijderde toekomst de huishoudelijke uitgaven geheel uit eigen middelen kunnen worden betaald.

Bij de samenstelling van deze begrooting heeft de gouverneur, evenals bij die voor 1910 en 1911, zooveel mogelijk naar bezuiniging gestreefd. De onzekerheid omtrent de bacovencultuur en de gevolgen van een staking dier cultuur heeft nog meer dan vorige jaren genoopt, om al wat tot uitzetting van uitgaven kan leiden, voor zoover het niet dringend noodzakelijk is, achterwege te laten.

Voor 1912 wordt gerekend op samentrekking van bouwdepartement met koloniale vaartuigen en spoorwegen tot één departement van openbare werken en verkeer, telefoonwezen daaronder begrepen, terwijl de brandweer onder militair beheer komt.

Of de koloniale vaartuigen door den K. W.-I. Maildienst zullen worden overgenomen was nog niet beslist.

Als bezuiniging wordt verder voorgesteld vermindering van de traktementen van den griffier der Kol. Staten van *f* 5300 tot *f* 3500; Commies Kol. Staten van maximum *f* 2000 tot *f* 1000; Procureur-generaal en President v. 't Hof van Justitie van *f* 10.000 tot *f* 9000.

Voor enkele lagere ambtenaren wordt eenige lotsverbetering voorgesteld.

***

Omtrent de rechterlijke reorganisatie deelt „De Suriname r" onder voorbehoud het volgende mede:

„Men weet over de voorgestelde reorganisatie der rechterlijke macht het volgende te vertellen. Zij zal hoofdzakelijk ten doel hebben het Kantongerecht af te schaffen en de competentie van den alleensprekenden rechter uit te breiden. Het Hof zal alsdan meer als Hof van Cassatie beschouwd worden. Het blijft evenwel recht spreken in het hoogste ressort.

Het ledental van het Hof, thans bestaande uit een president en drie leden, zal met één lid worden vermeerderd en een der leden zal alsdan als alleensprekende rechter dienst doen.

De organisatie betoogt verder ook financieele bezuiniging van *f* 20000.— Wij vernemen verder, dat de nieuw aan te stellen rechters op 6 mille traktement zullen benoemd worden. Ook de griffier zal op een mindere bezoldiging worden aangesteld, terwijl de functie van Advocaat-Generaal facultatief zal zijn."

De opmerking vinde hier hare plaats, dat, zoodra het noodig wordt ambtenaren van hier uit te zenden, de wet van vraag en aanbod zich zal doen gelden en men verplicht zal zijn, de verminderde traktementen weer te verhoogen, zal men zich den weg niet zien afgesneden om bekwame menschen naar de kolonie te zenden.

Men verwachte toch van bezuiniging niet te veel om het financieele evenwicht der kolonie te herstellen. Het is opmerkelijk, hoe spoedig de lessen der geschiedenis worden vergeten. Voor een deel is dat een gevolg hiervan, dat de Gouverneurs te kort in de kolonie blijven, waardoor de noodige continuïteit in het bestuur wordt gemist. Geen particuliere onderneming zou dergelijke snelle wisseling van beheer kunnen verdragen.

***

Blijkens een van den gouverneur van Suriname ontvangen regeeringstelegram, zijn de leden van de Corantijn-expeditie, de luitenant ter zee 2de kl. C. C. Kayser en de officier van gezondheid 2de klasse bij de Koninklijke Marine J. F. Hulk, die op 11 October j.l. met 8 arbeiders van de Lucie-rivier vertrokken waren, aan de Kabalebo, een zijtak van de Corantijn, aangekomen en zijn allen wel.

De Commissie tot wetenschappelijk onderzoek van Suriname ontving van den luitenant ter zee C. C. Kayser via Skeldon het volgende telegram:

„Corantijn-expeditie op Kabalebo; alles wel; bereikte Boven Corantijn, ontmoette Indianen."

Belangrijke brieven van den heer Hulk, geschreven uit de Boven Suriname, brengt het Maart-nummer v. h. Tijdschrift van het Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap. Daarin wordt uitvoerig mededeeling gedaan van het overlijden van den leider der expeditie, den heer Eilerts de Haan.

***

De West van 28 Februari brengt de tijding, dat het Surinaamsche binnenland een ander offer heeft geëischt:

„Te Albina is 24 Februari plotseling overleden de heer Maurice Guffroy, president-commissaris van de Compagnie des mines d'or de la Guyane hollandaise.

De heer Guffroy was dien morgen teruggekeerd van een reis naar het placer van deze Maatschappij in het Lawagebied. Hij schijnt overleden aan een acuten aanval van malaria.

De overledene was een beheerder, zooals er weinige gevonden worden. Dit was zijn zesde reis naar het woeste en moeilijk te bereiken Lawagebied. Hij vertoefde meermalen maanden achtereen in dit onherbergzame oord, waar hij exploratie-tochten ondernam in het belang der onderneming, waarvan hij groot aandeelhouder was. De bloei van de Cie. des mines d'or is dan ook voor een goed deel aan zijn energie en toewijding te danken. Van af de oprichting was hij lid van den Raad van commissarissen, de laatste tien jaar voorzitter. Zijn jongste reis had mede ten doel, voorbereidende maatregelen te treffen voor de cultuur van Hevea in het Lawagebied, waarvoor onlangs een vennootschap is opgericht, dank zij weder voor een goed deel de bemoeiingen van den heer Guffroy.

Ook in zijn vaderland bekleedde de heer Guffroy een eervolle plaats. Hij voerde den titel van conseiller de commerce extérieur de France, officier de l'instruction publique, etc.

Om te weten hoe zijn maatschappij hem waardeerde, is het voldoende een blik te werpen in de zoo interessante jaarverslagen dezer onderneming. Voor haar is ongetwijfeld het verlies groot. De heer Maurice Guffroy is gestorven op het veld van eer, strijdende voor de belangen zijner maatschappij. Hij werd niet ouder dan 42 jaar. Zijn stoffelijk overschot is op Albina ter aarde besteld."

Hierbij is nog aan te teekenen, dat Maurice Guffroy eenige jaren geleden een goede kaart van Fransch-Guyana, op een schaal van 1/500000, heeft uitgegeven.

In de vliegweek was hij een bekende persoonlijkheid; de beroemde vliegweek te Betheny, maakte hij met zijn toestel mede, en niet lang geleden berichtten de dagbladen, dat hem met zijn vliegtoestel een ongeluk was overkomen. Hij herstelde echter spoedig, om in de binnenlanden van Suriname te gaan sterven.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Het jaar 1910. Bij gelegenheid van de jongste jaarsverwisseling, wees de Redactie van de **Pemberita Betawi**, in haar nummer van 31 December 1910 No. 299 op het feit, dat het afgeloopen jaar 1910 in het algemeen, en voor Ned.-Indië in het bijzonder, een jaar van ziekte is geweest. Tienduizenden zijn grafwaarts gedragen, en groot is de droefheid van de achterblijvenden. Wanneer men des avonds langs de wegen te Batavia gaat, valt de alom heerschende stilte op; aan den anderen kant wordt men getroffen en weemoedig gestemd bij het zien van zooveel onkunde en bijgeloof onder het volk, dat dikwijls de zoo welwillend toegestoken, helpende hand der Regeering afstoot.

Men zegt wel, dat de inlander nog onbeschaafd is, en dat daarin de reden moet worden gezocht, dat naar de stem van hen, die het inlandsche volk zoo gaarne een menschwaardig bestaan zouden willen geven, niet wordt geluisterd.

Natuurlijk behoeft de inlander niet blindelings op te volgen, hetgeen hem wordt voorgezegd, maar hij kan zijn verstand toch gebruiken en trachten te onderscheiden, hetgeen goed en kwaad is, ook met betrekking tot zijne gezondheid en die van zijn gezin. Ongelukkigerwijze zijn het zoo dikwijls Arabische invloeden, die ten deze ongunstig werken, terwijl men toch moest beseffen, dat de man van Hadramaut, met zijne over het algemeen gebrekkige verstandelijke ontwikkeling en ongelukkige inblazingen van hetgeen volgens de godsdienstige voorschriften verboden en minder geoorloofd is, niet de geschikte persoon is om den inlander voor te lichten.

Volgens die voorschriften zijn bijv. een portret, een beeld op een bord (behalve als er een scheur in is), de klep van een pet, een dasje en tal van andere onschuldige voorwerpen, verboden of minder geoorloofde zaken, terwijl een hygiënisch schadelijk oud graf van een of ander geestelijke, waarheen men ter bedevaart trekt, met het doel de geesten gunstig voor zich te stemmen, iets is van groote heiligheid.

Is zulk een bijgeloof, dat slechts den bewaker van het graf geldelijk bevoordeelt, geen afgodendienst vraagt de schrijver?

Het is z.i. best mogelijk, dat in die vereering van de geesten der voorouders veel goeds kan steken, maar toch blijft hij van meening, dat de inlander bij het luisteren en opvolgen van dergelijke inblazingen, dikwijls op een dwaalweg geraakt.

Mocht de inlander toch maar willen begrijpen, dat ernstige ziekten als die, welke Ned.-Indië in de laatste jaren teisterden, bezoekingen zijn van Hoogerhand, en dat het Opperwezen den mensch, een nederigen dienaar Gods, het verstand schonk, om die ziekten te bestrijden, en dat het plicht is, van dat verstand gebruik te maken ter beoordeeling van hetgeen al of niet schadelijk is. Door het schadelijke niet te bestrijden, het op zijn beloop te laten, ondervindt de Inlander al de schadelijke gevolgen van zijne in het „Noodlot" berustende houding en blijft hij vasthouden aan de aloude gebruiken en onreinheden, waardoor zoovele ziekten ontstaan, en op groote schaal verspreid worden. Een inlander zou toch, als hij wilde, wel kunnen opmerken, dat in een omgeving, waar behoorlijk reinheid heerscht, de ziekten een veel minder aantal slachtoffers eischen dan in een vuil milieu?

Het bestuur doet wat in zijn vermogen is, om den Inlander hygiënisch en medisch tegemoet te komen en op onbekrompen en onbaatzuchtige wijze geneesmiddelen beschikbaar te stellen, maar de Inlander in het algemeen, en de toongevende bijgeloovigen in het bijzonder, maken van die gunst geen gebruik, omdat die geneesmiddelen, volgens Arabische inblazingen, verboden zaken zijn.

De redactie spreekt het vertrouwen uit, dat de inlandsche bevolking, na nauwkeurige overweging van het bovenstaande, in het jaar 1911 een begin zal maken met het verkrijgen van betere inzichten en dat zij, althans op hygiënisch en medisch gebied, afstand zal willen doen van het voor haar zoo schadelijk bijgeloof.

Javaansche beleefdh.vormen. Het in toepassing brengen van beleefdheidsvormen dient, volgens Javaansche begrippen, om een aangenaam onderling ver-

keer tusschen de menschen te bevorderen met verhooging van den eerbied voor den Inlandschen stam.

Iedere stam heeft zijne eigen beleefdheidsvormen, die onderling veel van elkander verschillen, en zoo is het ook met de Javaansche, die in zoovele opzichten afwijken van de Nederlandsche. Het verschil tusschen een oendang-oendang en adat is, dat de eerste eene geschreven wet is, waarbij in geval van overtreding bepaalde straffen zijn bedreigd, terwijl men de adat meer moet beschouwen als eene onbeschreven wet, die gelijk een roer bij een schip, stuur geeft aan de menschelijke gevoelens.

Zoo begaat de Javaan ongaarne overtreding van beleefdheidsvormen, omdat anders de gevoelens van anderen worden gekwetst en hij zich daardoor zelf beschuldigt en vernedert. Zulk eene vernedering wekt het schaamtegevoel op en beleedigt de geheele familie, een straf, die als veel zwaarder wordt beschouwd dan die, welke voorkomt in de geschreven wet.

Waren nu maar alle menschen even goed, even fatsoenlijk opgevoed, dan zou natuurlijk tegen zulk een adat weinig zijn in te brengen, maar ongelukkigerwijze is dit in de dagelijksche samenleving niet het geval en dan is, zegt de schrijver, M. D., van het artikel in de **Djawa Tengah** van 31 December 1910 No. 297, zulk eene adat van weinig of geen nut.

De meeste menschen staan, volgens schrijver, moreel nog vrij laag, en dus hebben zij een ruwen en groven gedachtengang. Voor hen is een oendang-oendang of geschreven wet veel beter; deze erkent geene welwillendheid of medelijden en verklaart iemand, in geval van veroordeeling, maatschappelijk dood. De kinderen blijven zoodoende onderling door beschaafde beleefdheidsvormen verbonden, en dit verhoogt noodzakelijk den eerbied voor den Javaanschen stam.

Volgens den schrijver mogen de opvattingen der Javaansche beleefdheidsvormen ten hoogste worden geprezen.

Natuurlijk kunnen daarin ook nog wel verbeteringen worden aangebracht, maar het minder goede, dat men daarin kan opmerken, verlaagt toch in geen geval den stam. Zij zijn zeer geschikt voor de Javaansche maatschappij en moeten daarom worden gehandhaafd. Echter tot op zekere hoogte. Wie in het geheel niet van verandering wil weten, zou het bewijs geven met gesloten oogen en ooren te hebben geleefd en te vergeten, dat de Javaan niet alleen in eigen maatschappij leeft, dus ook rekening heeft te houden met het feit, dat hij zich ook elders fatsoenlijk moet weten te bewegen.

Met betrekking tot een beleefden omgang met de Nederlanders, wordt opgemerkt, dat deze niet begrijpen, dat de Javaan alleen zijne eigen beleefdheidsvormen gemakkelijk in praktijk kan brengen in tegenwoordigheid van landgenooten. Den Javaan valt het zwaar de nieuwe gewoonten der Nederlanders te volgen, die zoo geheel in strijd zijn met de zijne.

Over het algemeen slaat de Javaan geen ruwe taal uit, zelfs al gevoelt hij daartoe lust en is zijne houding in het openbaar ten opzichte der vrouwen hoogst correct.

De Nederlandsche gebruiken ten deze zal hij nooit goed kunnen vinden en ook niet overnemen. Toch moet de Javaan den Nederlander zijn sembah (= eerbiedigen groet) brengen en in diens tegenwoordigheid hurken. Hij doet zulks echter met tegenzin en daarom meestal met onvriendelijke gevoelens.

Zou het dus niet veel beter zijn die wijze van groeten en dat hurken door een Javaan te doen afschaffen, vraagt schrijver? Onder een vorig bestuur konden die gebruikelijke vormen gedurende den ambtelijken dienst achterwege worden gelaten, doch volgens tot den schrijver gekomen berichten, is dat voorschrift thans weer ingetrokken, hetgeen, z. i., verkeerd gezien is.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Buitenl. Chineezen in Chineeschen staatsdienst. Met betrekking tot dit onderwerp, deelt de **Malaijsia Advocate** blijkens het voorkomende in de **Perniagaän** van 8 December 1910, No. 271, het navolgende mede:

Nog niet lang geleden werd het bericht vernomen, dat Dr. Lim Boen Keng, een half-bloed-Chinees, van Singapore afkomstig, naar Groot-China was gereisd, en hem toen het geluk ten deel viel, dáár tot mandarijn te worden aangesteld, waarna het in zijn voornemen lag met Zijne Excellentie Liu Yu Lin, Chineesch gezant, naar Londen te vertrekken. Voorloopig zou hij als Secretaris van Legatie optreden, doch al spoedig werd hem eene andere functie van staat aangewezen.

Ten aanzien van dat mandarijnschap, zegt de schrijver, dat de buitenlandsche Chineezen die functie in de hoogste mate ambieeren, en daarvoor belangrijke geldsommen over hebben, doch Dr. Lim Boen Keng, die door zijne rasgenooten als eene zeer vertrouwbare persoonlijkheid wordt beschouwd, heeft zijne aanstelling alleen te danken aan zijn hoogstaand intellect en niet aan geld noch aan gunstbetoon of aan de omstandigheid, dat hij tot zekere partij zou behooren.

Men acht hem te zijn een persoon, die in staat is en den energieken wil heeft om Groot-China in de tegenwoordige omstandigheden vooruit te brengen. Reeds vroeger was trouwens de aandacht op zijne groote talenten gevallen en trad hij destijds op als Voorzitter van de Commissie, die de Gezondheids-Tentoonstelling te Dresden bezocht. Het Chineesche volk komt langzamerhand in beweging, welke evolutie met groote belangstelling wordt gevolgd door de buitenlandsche Chineezen en, meer in het bijzonder, die van de Straits-Settlements en van Ned.-Indië. Daarom geven zij hunne kinderen niet alleen onderwijs in de Chineesche taal, waaronder ook het Mandarijn-Chineesch, maar de ouders laten hun mannelijk kroost ook oefenen in de wapens, opdat men, desgevraagd, gereed zij het Moederland ter hulp te komen, wanneer het tijdstip daarvoor aangebroken zal zijn. Bovendien tracht men op de hoogte te komen van de wijze van besturen van Westersche maatschappijen, ten einde het geleerde ter goeder gelegenheid en aangepast aan Chineesche toestanden in praktijk te brengen, zoodra men tot mandarijn zal zijn aangesteld.

Het geldt hier het bekende spreekwoord: „Bloed is gebondener dan water", en daarom willen de Ned.-Indische Chineezen hun moederland daadwerkelijk bijstaan, opdat de Chineesche stam zij één geheel, geëerbiedigd door alle menschenrassen, die naar vooruitgang streven.

Het voorbeeld van Dr. Lim Boen Keng is niet het eerste, dat een buitenlandsch Chinees, naar het moederland teruggekeerd, tot een hooge staatsfunctie werd geroepen. Reeds meer dan 20 jaar geleden werd onder anderen de heer Lim Kok Chiang, een halfbloed-Chinees van Penang afkomstig, tot Commandant van een oorlogschip aangesteld.

Op 23 Augustus 1884 werd zijn bodem in de zee van Foochow in gevecht gewikkeld met de bemanning van het Fransche oorlogschip, onder de bevelen staande van admiraal Corbette, waarbij deze het leven liet.

Zijne Excellentie Wu Tung Tang, thans Secretaris van het college Wai Wu Pu (bureau v. vreemdelingen) is een halfbloed, afkomstig van het schiereiland Malakka. Deze mandarijn, één der oudste van Groot-China, was destijds Chineesch gezant te Washington in Noord-Amerika.

Een ander half-bloed Chineesch mandarijn is de in Oost-Azië welbekende en jeugdige heer Mr. Thomas Jones Chia, alias Chia Tak Hee, afkomstig van Singapore. Hij is de zoon van den aldaar zeer bekenden groot-handelaar Chia Guan Eng, werkende onder den firmanaam „Boat Quaij" en staat op het punt van te worden aangesteld tot gezantschapssecretaris in Australië.

Eenige jaren geleden was hij te Batavia in het belang van een geldinzameling, ten behoeve van een Engelsche school te Tjianotjioe (provincie Hokkian) werkzaam, en maakte toen zulk een gunstigen en sympathieken indruk op de Bataviaasche Chineezen, dat de herinnering aan zijne persoonlijkheid nog voortleeft.

Het zijn niet alleen halfbloed-Hokkian-Chineezen, die hun energie en talenten ter beschikking stellen van de Chineesche regeering, doch ook halfbloed Kangfu-Chineezen, als bijv. de beide zoons van den Djohorschen handelaar Wong A. Fook.

Deze traden in Chineeschen Staatsdienst als ingenieur. Van uit Penang traden ook veel half-bloed Chineezen in den militairen dienst.

Dit alles wijst er op, dat de Chineesche regeering, met terzijdestelling van geboorte-extractie, voor de ontwikkeling van Groot-China, de beste intellectueele krachten zoekt, waar zij die maar vinden kan en die vooruitstrevende gedachte dankt Groot-China hoofdzakelijk aan de gelukkige bestuurseigenschappen van den tegenwoordigen Prins-Regent, een man, die zijne opleiding in Europa heeft genoten en dus persoonlijk op de hoogte is van de eischen, die een Westersche samenleving aan het intellect van hare staatsdienaren stelt.

Op dit oogenblik staan alle staatsbetrekkingen als geneesheer, ingenieur enz. in Groot-China voor een ieder open en het lijdt geen twijfel of ook de Ned.-Indische Chinees zal van die gelegenheid partij weten te trekken.

Van Vreemde Koloniën.

BRITSCH WEST-INDIË.

Nu aan een speciaal daartoe benoemde commissie de bestudeering is opgedragen van de economische

...oestanden in Suriname, achten wij het van belang de aandacht te vestigen op een artikel van Brunet-Millon in La Dép. Colon. van 11 Maart over de ondervinding der Engelschen in West-Indië, onder welken naam zij de Bermuda, Bahamas, Honduras, alle Antillen en Guiana samenvatten.

Deze koloniën bevonden zich omtrent 1896 in treurigen toestand. De suiker, het voornaamste uitvoerartikel, vond geen voldoende prijzen. In Dec. van dat jaar werd een eerste Staats-commissie benoemd om over de oorzaken en middelen tot genezing te rapporteeren. Zij bestond uit de heeren Sir H. Norman, Sir E. Grey en Sir D. Barbour. Haar conclusie luidde: de suikerindustrie moet aan voordeeliger arbeidsvoorwaarden worden geholpen en nieuwe (door haar aangewezen) producten moeten verbouwd worden. In W.-Indië werd, voor tien jaren, een landbouwdepart. opgericht Het kreeg van het moederland een steun van 250.000 gld. per jaar. Bovendien werden 150.000 gulden bestemd tot steun van de botanische tuinen en proefstations in de West. Hier moest de bouw van suiker, koffie, cacao, bananen, oranjes, kokosnoten, caoutchouc, sisal-hennep, rijst, muskaat en ananas bestudeerd worden. Maar ook moest aan de fokkerij van runderen, paarden, schapen, hoenders, eenden, enz. volle aandacht gegeven worden.

Verder werd daadwerkelijke steun verleend om de resultaten ook in de practijk om te zetten. Hieraan is bijv. ook de opkomst van een katoennijverheid te danken.

Een halfmaandelijksche revue, die nu in haar negende jaar is, en een wetenschappelijk dagblad, dat reeds elf jaren bestaat, tellen veel lezers; afzonderlijke brochures lichten belangstellenden voor over velerlei plaatselijke belangen.

Veel beteekenis werd gehecht aan den aanleg van tuinen bij elke school. De kinderen ontvangen er tot het twaalfde jaar les over zeer eenvoudige zaken; op dezen leeftijd begint het kind in de tuinen te werken, die geheel door hen onderhouden worden. Kweek- en proeftuinen van en voor planters en planten in elk dorp!

Spoedig waren de goede gevolgen te merken. De uitvoer steeg in sterke mate. De nieuwe producten namen een ruime plaats in.

Engeland was hiermede nog niet tevreden. Het wilde ook nieuwe débouché's zoeken. Hiertoe werd in 1909 een tweede commissie benoemd. Tot dien waren de Ver. Staten van N.-Amerika de voornaamste afnemers geweest, maar door préférentiëele rechten was de suiker van Cuba, Porto Rico en de Philippijnen hier beschermd geworden, waardoor dit product van West-Indië er niet meer kon concurreeren. Daarentegen vonden andere producten nog een goede markt in de Ver. Staten. In Engeland had men gaarne een geregelden afvoer naar Canada bewerkstelligd, maar het treffen van een regeling, waarmede alle koloniën vrede hadden, wilde niet vlotten. De nieuw benoemde commissie zou over dit vraagstuk rapporteeren. Onder presidium van lord Balfour van Raleigh, bestond zij verder uit de Canadeesche ministers Fielding en Puterson, lord Islington thans minister van Nieuw-Zeeland en Sir Daniel Morris, hooge commissaris voor den landbouw in West-Indië.

De commissie bezocht de voornaamste steden van Canada, Jamaica, Barbados, Guiana, de eilanden onder- en boven den Wind en Trinidad, zij zette haar onderzoek in het moederland voort bij allen, die geïnteresseerd waren in den handel op de West.

Onlangs is het rapport der commissie gepubliceerd. Het dringt aan op een stelsel van wederkeerig hulpbetoon van Canada met West-Indië voor de suikertarieven en 't geeft overigens waardevolle aanwijzingen. Het moederland zal voor een tiental jaren bij te springen hebben om het vervoer over zee en de telegrafische gemeenschap goed op dreef te helpen, na dien tijd moet dit niets meer kosten.

De namen van de adviseurs doen aan het uitgebrachte advies een groot vertrouwen hechten. De Britsche regeering kiest voor dergelijke opdrachten een klein aantal, hetgeen den arbeid vergemakkelijkt, maar dan ook persoonlijkheden, waarvan het superieur werk kan verwachten. Van daar, dat de raadgevingen meestal gauw binnenkomen en goed doel treffen.

De Nederlandsche commissie voor Suriname kan zich niet verheugen in bescheidenheid van aantal. Moge de overdaad van talenten, die reeds dadelijk aanleiding is, dat slechts een klein deel der commissie zich plaatselijk op de hoogte gaat stellen, verder geen oorzaak zijn tot minder vlug werken en tot minder practisch adviseeren dan de Britsche commissiën vermochten te doen.

In de rapporten dezer commissiën zal de onze wellicht eenigen leidraad kunnen vinden.

***

Een Reuter-telegram uit Montréal, van 15 Mrt., meldt, dat de wetgevende raad van de Bahama-eilanden zich met 23 van de 29 stemmen heeft uitgesproken voor de annexatie van deze eilanden bij Canada. Een comité is benoemd, om deze aangelegenheid verder tot haar recht te doen komen. De Bahama-groep ligt, zooals men weet, daar, waar de Atlantische Oceaan door de Straat van Florida gemeenschap heeft met de Golf van Mexico, een afstand tot Canada als die van Lissabon tot Christiania.

OVERIGE BRITSCHE KOLONIËN.

In de Atheneum Debating Society van Manchester is door S. Saklatvala een merkwaardige rede gehouden over het Britsche opperbestuur in Indië. De banden, waardoor Groot-Brittanië aan Indië gehecht is, verklaarde hij in strijd te zijn met de werkelijke belangen van het Aziatisch gebied. Het bezit en het rechtstreeksch bestuur van het oostersche rijk door een vreemde Europeesche mogendheid zullen nimmer in 't ware en blijvende voordeel der Hindoes kunnen zijn. De verhouding is volstrekt tegennatuurlijk en de overheersching door de macht en kracht stemt niet overeen met het moderne beginsel van het volkenrecht.

Wordt een Europeesche natie door een andere Europeesche mogendheid overheerscht, dan is een versmelten mogelijk, maar hierop bestaat geen hoop wat Hindoes en Europeanen betreft. De Engelschen zijn sedert twee eeuwen in Indië, maar zij hebben nooit oog gehad voor al wat er moois is in de zangen, de denkbeelden, de kunst in het algemeen, en de bouwkunst in het bijzonder.

Het voornemen om een Hindoe-vertegenwoordiging deel te geven in de regeering, kan niet tot een practische genoegdoening leiden. De ware Hindoe is daar van geen nut, en om er hem zich op zijn plaats te doen gevoelen moet hij ophouden een ware Hindoe te zijn.

De slotsom van den redenaar was, dat men de Hindoes late werken voor hun eigen heil, mocht hiervoor een burgeroorlog uitbreken, dan zal deze beoogen, wat de burgeroorlog in Engeland zelf en de revolutiën in Frankrijk en in Portugal nagestreefd hebben. Wil men een vredelievende oplossing, dan zou een staatkundige en economische federatie het middel daartoe kunnen zijn.

Verschillende sprekers wezen er op, dat de inleider niet voldoende recht had laten wedervaren aan het vele, door Engeland voor Indië gedaan.

***

Het moederland zal 140.000 P. St. voorschieten voor de uitbreiding van den spoorweg in Noord-Nigeria, ten einde het gebied van Banchi te bereiken, waar tinmijnen zijn. De totaal-aanleg van deze lijn is op 200.000 P. St. geraamd.

***

Admiraal Henderson heeft, na opname ter plaatse, een rapport uitgebracht over de zeemacht, die de statenbond van Australië in de toekomst noodig zal hebben. Haar taak zal in de eerste plaats zijn de suprematie van 't Britsche rijk ter zee te handhaven, vervolgens de Austral. havens en vaarwaters tegen alle vijandelijke ondernemingen te beschermen. Om de noodige macht te krijgen met de minste kosten is continuïteit in de vlootpolitiek noodig, terwijl Australië zelf de bronnen moet leveren.

In ongeveer 22 jr. moet de vloot worden gebracht op 8 gew. en 10 beschermde kruisers, 18 destroyers en 12 onderzee-booten, tot een totaal bedrag van 23 millioen P. St. Daarna zal 't onderhoud jaarlijks 1.226.000 P. St. vergen. De bemanning zal 15000 koppen tellen.

De vloot zal te verdeelen zijn in een oostelijk en een westelijk eskader, die elk jaar te zamen manoeuvres moeten uitvoeren.

Het is nog maar een plan, in een rapport!

***

Namen wij onlangs het verontrustend bericht over dat de expeditie van Staniforth Smith in Nieuw-Guinea vermoedelijk op een vermoorden der deelnemers was uitgeloopen, thans wordt de behouden terugkomst op Thursday Island gemeld, en blijkt, dat de verhouding tot de bevolking uitstekend is geweest. 374 mijlen zijn te voet, 150 te water afgelegd door een onbekend gebied. Uitgestrekte steenkolen-lagen werden aan de Boven-Kikori gevonden. De waterscheiding van groote rivieren werd in kaart gebracht.

FRANSCHE KOLONIËN.

De Marokkaansche kwestie is in de Fr. Kamer besloten met het aannemen, met 365 tegen 74 stemmen, van een motie, waarin vertrouwen wordt uitgesproken, dat de regeering in Marokko alle, uit internat. overeenkomsten voortspruitende, rechten zal laten gelden en, onder de souvereiniteit van den

sultan, een politiek van orde en vooruitgang zal voeren.

Zóó in de Fr. Kamer; hoe nu in Marokko zelf?

DUITSCHE KOLONIËN.

De Sino-Duitsche Hoogeschool te Kia-Tcheou krijgt in China een uitstekenden naam. Telkens is de uitbreiding van de gebouwen noodig. Aan de school is een instituut voor wetenschappelijken vertaalarbeid verbonden; hier wordt een woordenboek bewerkt, dat a.s. zomer moet verschijnen.

De school telt 19 Europeesche en 5 Chineesche docenten, met 7 tolken.

CHINA.

Iets over een andere Chineesche school, dat wij hier te pas zullen brengen, daar 't niet zonder beteekenis voor onze theecultuur is, geldt een voorstel van den gouverneur-generaal van Liang-Kiang om een school op te richten voor den bouw en de bereiding van thee. De Chineesche thee wordt gezocht voor zijn bijzondere kwaliteit, maar er wordt eigenlijk niets gedaan om dit artikel de plaats te verzekeren, die het op de buitenlandsche markt toekomt. De Indische planters en fabrikanten geven een voorbeeld, waardoor hun thee door geheel de wereld gaat, niettegenstaande de Chineesche het in hoedanigheid en prijs kan winnen. De Chineesche regeering heeft 't schoolvoorstel gunstig ontvangen.

BELGISCHE KOLONIËN.

Een goed denkbeeld, als 't pakt. De koloniale afdeeling van het Instituut Solvay organiseert te Brussel voordrachten over de Kongo, speciaal voor de Kamerleden. De eerste conferentie is gegeven door den heer F. Cattier over de spoorwegen in het Afrikaansche gebied.

***

Het schijnt toch juist te zijn, dat van het groote complot tot vermoorden of verdrijven van alle blanken uit Boma niets; of maar een heel klein ietsje, waarheid is geweest.

PORTUGEESCHE KOLONIËN.

De gouverneur van de Kaap-Verde-eilanden, Marinha Campos, is naar Lissabon opgeroepen om zich te verantwoorden over de gepleegde geweldenarijen, die verschillende personen, waaronder liefst een rechter, verplicht zouden hebben, een toevlucht te zoeken in het Britsche consulaat. De lucht der Portug. koloniën schijnt in 't algemeen niet verteederend in te werken op het gemoed der hoogwaardigheidsbekleeders.

INGEZONDEN.

Hoe kan het Koloniaal Weekblad nog beter aan zijne taak voldoen?

Toen in 1900 de voorbereidselen werden gemaakt tot oprichting van Het Kol. Weekbl. door wijlen Kol. v. Zuylen, was ik alles behalve ingenomen met dit denkbeeld. Ik dacht aan de vele kleine blaadjes, uitgegeven door tal van vereenigingen, die steeds blijven binnen een klein kringetje aanhangers en nooit door de buitenstaanders, die men toch eigenlijk bereiken wil, gelezen worden. Veel meer voelde ik toen voor het door Jhr. Graaffland geopperde denkbeeld om in onderhandeling te treden met een der bestaande groote nieuwsbladen, om daarin over eene zekere ruimte ter propaganda te kunnen beschikken.

Na het Weekblad nu tot in den elfden jaargang geregeld gevolgd te hebben, moet ik erkennen, dat de gedachte van Kolonel Van Zuylen eene uiterst gelukkige was, omdat dit Weekblad zich heeft weten te verheffen ver boven het peil der aangeduide publicaties van andere vereenigingen, waarom de grootere bladen er van zelf rekening mee gingen houden.

Dit blad is geworden eene voor ieders beurs toegankelijke vergaarplaats van al wat er belangrijks verschijnt over Oost- en West-Indië. De rubrieken „Wat de Inlander zegt", „Wat de Chinees vertelt" verschijnen alleen in dit weekblad, zij zijn eene hoogst belangrijke noviteit. Het Oost- en West-Indisch literatuur-overzicht kan men wel is waar ook in De Indische Gids vinden, maar toch weer anders, zoodat beide elkander op gelukkige wijze aanvullen.

„Van vreemde Koloniën" brengt eveneens tesamenstellingen, die men nergens elders vindt, zoodat ik niet twijfel, dat dit weekblad voor velen, evenals voor mij, onmisbaar geworden is.

Evenwel vertoonen alle deze rubrieken eene eigenaardige leemte, behalve het Oost- en West-Indisch literatuur-overzicht. Het laatste alleen geeft namelijk duidelijk aan, waaraan de mededeelingen ontleend zijn, zoodat men de origineelen direct kan vinden. Alhoewel mij de medewerkers onbekend zijn, zoo durf ik gissen, dat dit gedeelte bewerkt wordt door iemand, bekend met het bibliotheekwezen en de behoeften van den studeerenden lezer, die toch van veel intensiever aard zijn dan die van den gewonen dagbladlezer. De andere, door mij vermelde rubrieken toonen, dat de samenstellers meer aan den dagbladlezer denken, en dat betreur ik. Ons weekblad staat in zijn geheelen opzet boven dit peil, en het ware zoo gemakkelijk het geheel zóó in te richten, dat het aan dit hoogere peil beantwoordde, dat het

FEUILLETON.

Oude Sage in een nieuw kleed

DOOR

M. C. K. v. Z.

IV.

Weelde omringde vorst I'Idjilaï weder als vroeger. Zijne kleederen waren van donkere zijde, of zachte stoffen; er glinsterende een edelsteen op de puntige songko, die zijn hoofd dekte. Paarden had hij vele in aantal en daaronder waren de vurigste en edelsten, ook enkelen met de bekende geluk-aanbrengende teekenen. Wanneer hij op reis ging, reden twee lansdragers voorop en achter hem waren velen in het gevolg. Zijn huis was versierd met fraai snijwerk en aan de vele palen, die het droegen, kon men zien, dat het altijd door vorsten bewoond was geweest. Zijn slaven en onderhoorigen, allen, ook de menschen uit het volk, vereerden hem, want hij was een goed vorst. Hij vroeg geen belasting waar die niet noodig was, hij leefde zelf niet in overdaad ten koste van het volk; hij was rechtvaardig en gaf goede raad en ook was hij omringd door goede rechtvaardige en verstandige menschen. Een vorst toch dient wijze raadgevers te hebben, anders wordt licht zijne regeering gelijk aan „een voorbijgaande wolk, welke den drogen gronden regen belooft, doch geen druppel nederlaat."

Vorst I'Indjilaï had veel geleerd in de jaren die achter hem lagen. Hij had onder de nederigen van geboorte geleefd; hij had met hen gespijzigd, hij had met hen gewerkt en daarom kende hij hun nooden en behoeften, en daarom wist hij beter dan vroeger, dat een vorst de vader van zijn volk moet zijn. Daarom sloeg hij ook de goede raadgevingen niet in den wind en luisterde hij waar mannen van verstand hem hunne meeningen zeiden. Onder dezen waren er die hij een bijzondere genegenheid toedroeg.

Het waren La-Caligo en Imani, beiden nog jong, twee broeders, die zich in het gevecht, waarin I'Indjilaï koning was geworden, dapper hadden onderscheiden. Imani was degeen geweest, uit wiens handen hij de lans had ontvangen. La Caligo had hem de kris gereikt. Zij waren nu zijne sirihdoosdragers geworden. Terwijl Imani dapper was en vurig, edel te paard zat, wilde stroomen als zwemmer trotseerde en een goed jager was, leefde La-Caligo het leven van een peinzer en denker, en hij had in vele verzen bezongen zijn vorst, de nieuwe vorst Pole-ri-lao, 't geen beteekent „de van ver gekommene", zooals I-Indjilaï in zijn nieuw land genoemd werd. Als de zon gezonken was, zeide La-Caligo zijne verzen bij de walmende lichten van den grooten pelên en de vorst en de andere huishoorigen luisterden er naar, hoe daar eens de grond tusschen de bergen gedreund had van de voetstappen der krijgshaftigen. Zij die opgegaan waren als Kemphanen ten strijde, nadat zij vaarwel hadden gezegd de jonge geliefden, die achterbleven in de dorpen, waren moedig geweest ondanks de herinnering aan de tranen, die ook in hun oogen geblonken hadden. Zij hadden gezworen, dat geen der achtergelaten schoonen zich over hun zouden behoeven te schamen, omdat zij gevlucht waren en bescherming gezocht hadden onder den Ampoeladjong-boom, neen voorwaar, dapper hadden zij gestreden opdat hun schild niet eens smadelijk zoude worden tot een wapenrek rondom behangen met de klachten der schoonen! En zij waren in groote getale opgetrokken tegen het volk en den vorst, die hen belaagde. Als wolken waren de voortrekkende troepen. In het groote dal, aan den voet der hooge bergen, daar waren zij op elkander gestooten en werden handgemeen met de lans.

„Het was alsof de zeven verdiepingen des Hemels van elkander gescheiden werden, zoo dikwijls de schilden tegen elkander bonsden.

Verscheidene helden, die als oorlogsruiters pal stonden in den strijd, werden weggedragen van het

nog meer blijvende waarde verkrijgt. Wie een tijdschriftartikel wil schrijven, wie later historische beschouwingen wil leveren, kan er toch moeielijk mee volstaan om steeds naar „Het Kolon. Weekblad” te verwijzen, zonder de bronnen te kennen, waaruit dit putte. Het Kol. Weekblad mag hem slechts een wegwijzer zijn in het woud der koloniale literatuur, waarin men zonder dien wegwijzer zou verdwalen. Zooals de wegwijzer thans is, is hij evenwel een gebrekkig hulpmiddel, dat met zeer geringe moeite, namelijk door nauwkeurige korte aanwijzingen van jaargang, nummer, bladzijde der bronnen in een onwaardeerbaar hulpmiddel te veranderen ware. Dit wilde ik gaarne onder de aandacht der redactie brengen.

Utrecht, Maart '11.

Dr. J. H. F. KOHLBRUGGE.

Den geachten inzender dankzeggend voor zijn gewaardeerde belangstelling en goeden raad, willen wij hem gaarne de verzekering geven, dat zooveel mogelijk aan zijn wensch zal worden voldaan.

Red.-Comm.

Onze Indische soldaten.

De Vereeniging voor Evangelisatie onder de militairen in Ned.-Indië komt met een beleefd, doch dringend verzoek tot allen, die belang stellen in de militairen in Indië. Zij vraagt steun voor haren arbeid door aan het adres van haren penningmeester, Ds. M. A. Rouwenhorst te Leersum, lectuur te zenden. Wij wenschen in de eerste plaats Christelijke lectuur, boeken en tijdschriften, liefst gebonden, of anders ingenaaid, Blijde boodschappen, geïllustreerde volksbladen, preekjes voor den Zondag, etc. Degelijke neutrale lectuur is echter ook zeer gewenscht, bijv. jaargangen van Eigen Haard, de Aarde en hare Volken, etc.

Het is zoo goed, dat de leestafel en de bibliotheek in de tehuizen goed voorzien is; de mannen hebben dan afleiding, ze worden tot het tehuis getrokken, en in elk geval voor veel kwaad bewaard.

En dan ten slotte een verzoek om geld voor lectuur. We zenden jaarlijks ongeveer 1700 Chr. scheurkalenders aan 13 adressen van tehuizen in Oost-Indië en 2 adressen in West-Indië. Die kalenders worden onder de militairen verdeeld; ze worden gehangen in de soldatenverblijven, hospitalen, in de woningen van gehuwde militairen; ze worden zeer op prijs gesteld en kunnen dagelijks een goed Christelijk woord onder de militairen brengen. Die kalenders kostten ons verleden jaar ongeveer *f* 400. Dan zonden we nog duizenden Blijde Boodschappen, geïll. volksbladen, traktaten, die we nieuw van de uitgevers moesten koopen. De lectuur kost ons 's jaars ruim duizend gulden. Daarvoor zorgde vroeger grootendeels de heer Gruys. Hij collecteerde dat geld bij elkaar, en nu trachten wij het door collecteeren bij elkaar te krijgen.

Verblijdt ons dus met eene gave, verblijdt ons met lectuur, doet 't uit liefde tot den Indischen militair, die daar in Indië zooveel moet missen. Dat God het zegene!

Het Bestuur der Vereen. voor Evangelisatie onder de Militairen in Ned.-Indië:

Ds. H. TEN KATE, te Sliedrecht, Voorz.
Jhr. Mr. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN Jr., A'dam, Keizersgracht 547, Secretaris.
Ds. M. A. ROUWENHORST, te Leersum, Penningm.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

Tabakscultuur op Sum. Oostkust.

Over dit onderwerp schrijft Dr. A. van Bijlert een artikel in de Maart-aflevering van het Tijdschrift voor Economische Geographie. De schrijver behandelt daarbij in hoofdzaak het economische gedeelte dezer cultuur, minder het agronomische.

Met statistische gegevens toont de schr. in zijn beschouwingen aan, dat de Sumatra-tabak quantitatief slechts een ondergeschikte plaats inneemt; de geheele oogst is nl. niet meer dan 2 procent van de wereldproductie. Maar neemt men de waarde als uitgangspunt, dan verandert die plaats geheel en al. Volgens eenige jaren geleden door de firma Müller & Co. te Londen gepubliceerde opgaven vertegenwoordigde de geldswaarde van den Sumatra-oogst 12 procent van de toenmalige wereldproductie. Hieruit komt duidelijk de groote beteekenis van de cultuur ter Sumatra's Oostkust aan het licht. De oorzaak hiervan is gelegen in de omstandigheid, dat de eigenschappen van de Sumatra-tabak haar geschikt maken voor dekblad, waarmede zij aan zeer hooge eischen moet voldoen. Deze eigenschap krijgt tabak alleen onder bijzondere omstandigheden van groei, samenhangend met klimaat en bodem. Deze factoren worden slechts plaatselijk en op geringe oppervlakten aangetroffen, zoodat de cultuur van dekblad beperkt is tot maar weinig andere plaatsen, behalve Sumatra's Oostkust (Java, Cuba, Porto Rico, de Philippijnen).

Het ontwerp van Mr. van Blommestein.

Het is algemeen bekend, hoeveel tegenkanting het ontwerp-koelie-ordonnantie van Mr. van Blommestein heeft ondervonden van de zijde der planters, doch daarbij is het niet gebleven; de Afdeeling Sumatra's Oostkust der Vereeniging tot bevordering der Geneeskundige Wetenschappen in Ned.-Indië heeft zich ook

---

slagveld en de anderen vermengden zich met elkaar als de gebakken jonge paddi in een schôtel. Hun bloed stroomde van weerszijden te samen.”

En dan vervolgde La-Caligo zijn verhaal en liet de toehoorders zien, hoe de gouden pajong van den vorst glansde in het maanlicht, hoe een held doordrong en met een lanssteek een einde maakte aan het leven van den koning, tegelijk ook het zijne latend onder den krisstoot van een slaaf.

Dan klonk de woeste krijgszang boven het geschreeuw uit, de vaandels wapperden, het buskruit knalde, het donderde zóó, dat het geluid wel moest doordringen tot de legerstede der jonge achtergebleven maagden, die als avondsterren glinsterden in de schemering der huizen en als de dag aanbrak klonk door het krijgsrumoer heen de kreet: „Wij willen een gebieder!”

Toen was er een ander geluid gekomen. Weder had de grond gedreund; toch waren het geen nieuwe troepen geweest, die aanrukten. Het waren de voetstappen van den heiligen olifant.

Daar was hun koning gekomen, de zegen-brengende, de goede, de luisterrijke!

„O, Bakka-hian, uit verre verwijderde oorden kwaamt gij tot ons, gezeten op uw hoog dier, wiens beenen waren als de zuilen van een huis. Uit den Hemel waart gij gedaald om ons te redden, om ons land te doen zijn als de volle arènpalm, waar de sagueer uit nederdruipt. Wij waren als buffels, die niet gehoed werden, en nu hebben wij een verzorger, die ons voert naar het heldere water om onzen dorst te lesschen. Wij zijn als schepen, die aan den storm ontkomen nu ten anker liggen, als de blaren van een boom, die door den wind zacht bewogen worden.

Werden de avonden van Polé-ri-lao verblijd door La-Caligo's zingen, de morgens werden opgeluisterd door Imani, die met hem mede ging ter jacht, wiens pijl de vlugste herten schoot, wiens wilde kreet het wildst klonk als de vurige paarden aangezet werden tegen de steile hellingen.

La-Caligo was als het zachte klare maanlicht, waarin Polé-ri-lao droomde. Imani was als het heldere daglicht, waarin hij leefde. Maar droomend en levend altijd waren onder die droomen in het levende leven vervlochten de gedachten aan zijn eens verloren zoons, het verlangen naar We-Mono, hunne moeder! Daarom was Pole-ri-lao dikwijls droevig, ondanks zijn gelukkig leven. Hij had wel andere vrouwen gekozen tot gemalinnen, gelijk een Oostersch vorst dient te doen, maar geene was als We-Mono, met wie hij zijn eerste luister en ook zijne verbanning gedeeld had; zonen had hij niet. Zouden daarom La-Caligo en Imani niet als zijn zonen kunnen zijn? Reeds behandelde hij hen zoo, al waren zij ook zijne sirihdoosdragers, al liepen zij achter hem, de een met de gouden doos, de andere met de zilveren spuwbak, wanneer hij op bezoek ging. Langzamerhand ging al de liefde, die hij eenmaal gekoesterd had voor zijn zonen Rilongi en La-Parappa, over op de twee dienaren, maar We-Mono was nog door niemand in zijn hart vervangen.

Het was omstreeks dezen tijd, dat een naburig vorst het land van Polé-ri-lao moest doortrekken en uitrusten zoude in het vorstenverblijf.

Alle toebereidselen werden gemaakt, want gastvrijheid is een deugd, die ieder mensch, de laagste als de hoogste, moet beoefenen. Er werden vele buffels geslacht. De geur van gebraad en gebak steeg op uit de Boerigas rondom op het erf neergezet, waar de vrouwelijke huishoorigen den geheelen dag en zelfs des avonds nog naarstig bereidden. Er werd wierook gebrand ter eere der gasten, en de vrouwen en meisjes versierden hare gewaden met gouden belegsels voor de feestelijke ontvangst. De kleine kinderen sliepen niet en bleven in het vrouwenverblijf met groote oogen kijken naar wat vlugge vingers deden, en als ze eindelijk in slaap vielen, droomden ze van koningen, die met hun gevolg op reis gingen.

(Wordt vervolgd).

in het debat gemengd middels een brochure, getiteld: Het Ontwerp van Mr. van Blommestein en de hygiënische en geneeskundige voorwaarden, waaronder de in contract levende arbeiders in Deli leven.

Hoe in deze brochure over het ontwerp gedacht wordt, blijkt duidelijk uit de conclusie, waartoe de samenstellers komen, welke hoofdzakelijk luidt:

De medici van Sumatra's Oostkust meenen met kracht te moeten waarschuwen tegen het ontwerp van Mr. van Blommestein, omdat dit het in Deli bestaande hygiënische systeem met ondergang bedreigt, want:

Bij de invoering van den vrijen arbeid zullen de hygiënische toestanden in Deli op betreurenswaardige wijze achteruitgaan door den onwil der onwetende arbeiders, die vrij zullen zijn zich aan iedere verplichting te onttrekken; daardoor zal tevens de bereidwilligheid der werkgevers om voor hygiënische doeleinden grootere uitgaven te maken noodzakelijk verminderen, daar dergelijke opofferingen weinig of geen nut zullen stichten, waar de arbeider vrij gelaten wordt ieder voorschrift in den wind te slaan, en ieder aanbod tot hulp te weigeren.

Wat overigens den inhoud dezer brochure betreft, deze is in vele opzichten hoogstbelangrijk, en kan er wellicht toe bijdragen andere meeningen omtrent toestanden in het Delische met betrekking op de koelies, in het leven te roepen.

Op blz. 5 leest men bijv., dat de kosten ter verkrijging en handhaving van goede hygiënische toestanden voor de meeste ondernemingen tusschen 7 en 9 gulden per contractkoelie in het jaar bedragen, hetgeen de gezamenlijke uitgaven, voor de 120.000 man in Deli werkzaam, op 950.000 gulden per jaar brengt. Wat dit cijfer beteekent, wordt duidelijk, indien men bedenkt, dat de begrooting van uitgaven voor den civiel-geneeskundigen dienst voor geheel Ned.-Indië *f* 3.319.745 en voor den militair-geneeskundigen dienst *f* 1.665.280 bedraagt. Het totaal, rond 5 millioen, komt op rond 35 millioen inwoners; voor den geneeskundigen dienst van het personeel der cultuur-maatschappijen op Sumatra's Oostkust wordt dus naar verhouding 60 maal meer uitgegeven dan de Staat voor de bevolking van Ned.-Indië uitgeeft!

En dit geld is in Deli niet te vergeefs besteed geworden; integendeel, de arbeider ondervindt de voordeelen in ruime mate. De cijfers der sterfte-statistieken bijv. toonen aan, dat het daardoor mogelijk is geweest om in 10 jaren de sterfte onder de koelies van 60 op 1000 tot op 15 op 1000 terug te brengen.

Indisch Militair Tijdschrift.

Inhoud van No. 2: Febr. 1911. Slivnitza, door D. Merens. — Het meten van afstanden ten behoeve van oorlogsdoeleinden, door C. F. van Gent. — Zaken, die nadere regeling eischen, door W. E. Asbeek Brusse. — Korps- en garnizoenswedstrijden in gymnastiek en schermen, door A. A. van Nijnatten. — Hoe vertoonen zich onze vurende batterijen aan den vijand, door J. B. van der Poll. — Nogmaals de bewapening onzer Infanterie, door W. E. Asbeek Brusse. — Oefeningen met mobiele stations voor draadlooze telegrafie, gehouden door C. G. van Goor. Vergelijkend onderzoek naar de verteerbaarheid van rundvleesch en visch. — Schietproeven met berggeschut. — De nieuwe uitrusting van den Japanschen soldaat. — Overzicht van eenige tijdschriften, enz.

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië.

Inhoud van Deel 51, Afl. 1: Verslag van de lotgevallen der Vereeniging tot bevordering der Geneeskundige Wetenschappen in Ned.-Indië over het jaar 1910, door dr. J. de Haan. — Verslag van het wetenschappelijk gedeelte der vergaderingen, gehouden in 1910. — Uit de verslagen van den geneeskundigen dienst. Eenige statistische en andere gegevens, ontleend aan de civiel-geneeskundige jaarverslagen en aan de rapporten omtrent besmettelijke ziekten in Ned.-Indië over het jaar 1909. — Eenige aanteekeningen over inspuiting met Salvarsan, door J. D. Kayser. — Kritieken en referaten.

Tectona. Boschbouwkundig Tijdschrift.

Inhoud van Afl. 2, Febr. 1911: Over grondmonsters uit eenige houtvesterijen van het boschwezen, door Dr. E. G. Jul. Mohr. — Resultaten verkregen met de aftappingsproeven in de fiscusculturen „Toemanggal", door J. S. van Braam. — Samenwerking tusschen beheer en inrichting, door v. d. Bussche. — Het Inlandsch personeel bij den aankap in eigen beheer, door E. G. von Lückner. — Bijgroei van den omtrek van ficusculturen in nauw plantverband, door v. B. — Ervaringen uit de praktijk. Kemlandingan, door J. W. Willemsen. — Uitvoer van caoutchouc uit de Maleische Staten. — Roofbouw? — Harsinvoer van Java. — Het gebruik van inferieure houtsoorten voor theekisten. — Uit de Indische landbouwpraktijk, door v. Z. — De gebreken van plantage-caoutchouc. Enz.

Zending in Oost-Indië.

Bij de Hollandia-drukkerij te Baarn is verschenen: De tegenwoordige toestand van het werk der Protestantsche Zending in Ned.-Oost-Indië, door J. W. Gunning. (Afl. 2 van het seriewerk: De prot. Zending). De brochure geeft een historisch overzicht over al de zendingsvelden; eerst wordt de invloed van het zendingswerk der O.-I. Compagnie besproken, voornamelijk in verband met het Ambonsche Christendom. Daarna de velden, waar van een volkskerk sprake is of zou kunnen zijn: de Minahassa, de Sangir- en Talaut-eilanden en het gebied der Rijnsche Zending op Sumatra. Voorts komen ter sprake eenige zendingsgebieden, en de invloed, dien de Regeering onwillekeurig uitoefent op den inlander, zooals Midden-Celebes, Halmaheira, Soemba. En eindelijk wordt een gedeelte gewijd aan de Zending in streken, waar uitsluitend Mohammedanen wonen, en die zich voornamelijk op Java concentreert.

De Indische Mercuur.

Inhoud van No. 12: Bestrijding van epidemische ziekten door verdelging van muskieten, door H. C. Prinsen Geerligs. — Het Departement van Landbouw in Ned.-Indië van 1905—1909 en Boschwezen en boschexploitatie, door dr. A. H. Berkhout. — Vezelcongres te Soerabaja. — Litteratuurberichten. — Onderzoek naar den invloed van de suikercultuur op de inlandsche maatschappij. — Particuliere mijnbouwontginningen in Ned.-Indië. — De tinproductie der Britsche koloniën. — Stoomvaartverbinding tusschen Nederland, Zuid-Afrika en Nederl.-Indië. — De bacovenkultuur in Suriname. — Wijziging der Indische begrooting voor 1911. — Kultuurberichten (Theecultuur ter Sumatra's Westkust. — Klachten over Ned.-Ind. rubber en kapok. — Het boschwezen in Suriname. — De bacoven-crisis). — Kleine mededeelingen (De havenwerken te Tandjong Priok. — Agar-agar. Enz.) — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

Weekblad voor Indië.

Voornaamste inhoud van No. 44: Riouw, door M. van Geuns. — Over het ontstaan van Multatuli's Vorstenschool, door K. Gito. — Het reizen voorheen en thans, door v. d. M. — De legende der volkeren. II. De legende van Rama, door Clio. — Chineesche oplichters (met afb.), door v. d. L. — Overstroomingen in het Japanasche (met afb.), door Omnar. — Indische penkrassen (vervolg).

Handel in koloniale producten.

Als Bijvoegsel van „De Indische Mercuur" dd. 21 Maart 1911 is door de firma J. H. de Bussy te Amsterdam uitgegeven het Jaaroverzicht van den handel in koloniale producten 1910, hetwelk statistische en andere gegevens bevat omtrent suiker, koffie, thee, tabak, indigo, copra, rubber, rijst, specerijen, cacao, katoen, tin, petroleum, enz., enz.

Vervolg opgave van bladen en tijdschriften welke nieuw ter lezing zijn gelegd in de Leeszaal, Laan v. Meerdervoort 195, Den Haag, die dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 10 uur vóór- tot 6 uur namiddags.

Soer. Handelsblad t/m. 28 Febr. 1911;
De Sumatrabode, idem;
De Locomotief, idem;
Het Bat. Handelsblad t/m 1 Maart 1911;
De Sumatrabode t-m 3 idem;
Tjahaja Sumatra, t/m 2 idem;
Poetri Hindia;
Ned.-Ind. Effectenblad no. 16 en 17;
De Ind. Mercuur no. 13;
De Banier no. 8.
Handelsberichten v/h Min. v. Landbouw;
Kort Verslag Verg. Tweede Kamer S.-G.;
Jaaroverzicht van den handel in kol. producten '10;
Bandera Wolanda no. 74.

Leeszaal HEULSTRAAT 17.
DEN HAAG.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9 uur tot 's namiddags.

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bataviaasch Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soerabajasch Handelsblad, Nieuwe Soer. Crt., Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Loco-

motief, Het Witte Kruis blad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede door recht, De stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, Jong-Indië, De Boodschapper, Revue économique, Indische gids, Weekblad voor den handeldrijvenden en industrieëlen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Sociaal Weekblad, Ned. Zendingsbode, Maandbericht van het Ned. Zendeling-genootschap, Indisch genootschap, Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien.

Surinaamsche almanak 1911.

Indische Mercuur.

De blijde wereld, Christen-weekblad.

Ueber die Düngungsfrage in den Deutschen Kolonien, von Mr. P. Vogeler, Privat Docent an der Universität Königsberg.

Werkkring en vooruitzichten der geëmployeerden bij de Java-Suikercultuur.

Djeloetong-concessies, door J. G. Schlimmer.

De Nieuwe Vorstenlanden.

Handelsstudie No. 5.

En tal van andere brochures, jaarverslagen, enz.

MEDEDEELINGEN.

Van het Dag. Bestuur der Vereeniging:

HOOFDBESTUURSVERGADERING van de Vereeniging „Oost en West", op **Zaterdag 15 April 1910**, des namiddags ten 2½ ure, Heulstraat 17, 's-Hage.

Punten van behandeling:

1. Jaarverslag 1910. (Zie Kol. W. 1911 No. 5, 6, 8, 11).
2. Rekening en Verantwoording van het Hoofdbestuur.
3. Verslag der Studiecommissie. (Zie Kol. W. 1911 No. 8).
4. Begrooting 1912.
5. Voorziening in de vacature van het Hoofdbestuur. Volgens rooster treden af, doch zijn herkiesbaar: A. B. J. Prakken; Mevrouw M. Ten Bosch-Bosscher, 's-Hage; Th. Almerood, Amsterdam; T. Gerdes Oosterbeek, Apeldoorn; L. A. H. Lamie, Arnhem; Prof. Mr. J. E. Heeres, Leiden.
6. Goedkeuring van het gewijzigd artikel 5 van het H. R. der afdeeling Leiden.
7. Mededeelingen met betrekking tot het Koloniaal Weekblad.
8. Aanwijzing candidaten commissie van onderzoek der Rek. en Verantw. 1911.
9. Vaststelling plaats en dag der Jaarl. Alg. Verg.
10. Mededeelingen met betrekking tot het Koloniaal Instituut, verhoogd contributiebedrag, instelling eener commissie voor het afnemen van het examen in het boekhouden, toekenning van hulp; opheffing Afd. Zutfen, Tentoonst. Jav. Kunstnijverheid.
11. Hetgeen verder ter tafel zal worden gebracht.

E. VAN ASSEN, Secr.

Met leedwezen zij hier kennis gegeven, dat de afdeeling Zutfen is opgeheven. De leden dier voormalige afd. zijn thans in administratie gebracht onder het beheer van het Hoofdbestuur, in de hoop, dat eerlang uit vermeerdering van belangstelling nieuw leven herboren worde.

Aan het ex-afdeelingsbestuur zij de dank der Vereeniging betuigd voor al de belangrijke diensten, gedurende tal van jaren aan haar bewezen.

Een verblijdend bericht is, dat van de afdeeling Breda, die eenigszins kwijnende was, vernieuwde kracht schijnt te zullen uitgaan, nu in haar Jaarl. Alg. Vergadering tot het bestuur zijn toegetreden: A. W. van der Meer, Voorzitter; Douairière Jhr. W. F. Clifford Cocq van Beugel; Mevrouw C. C. G. Huber—Prins; Mevrouw C. D. van den Berg; E. C. A. Taenzer; zoo volhardend ijverige heer J. C. van Reijn, Bredasche weg 152, Prinsenhage, blijft de functies van Secretaris en Penningmeester vervullen.

Van de Afd. Breda en Omstreken:

De ten vorige weke aangekondigde lezing door Mevrouw I. J. Hissink—Snellebrand op 28 Maart te houden, is verzet op

Vrijdagavond 7 April a.s.,

zelfde plaats, uur en onderwerp.

HET BESTUUR.

Jaarverslag over het jaar 1910.

De belangstelling in het streven der Vereeniging bleef stationair onder het nulpunt.

Waren er einde 1909 nog 53 personen als lid der afdeeling ingeschreven, zoo begon 1910 met een aantal van 44, waarbij in den loop des jaars nog 4 leden kwamen, voor de helft nieuw toegetredenen ingaande 1911; doch 9 leden verloor de afdeeling door vertrek, overlijden en bedanken.

Twee lezingen werden gehouden in het begin van het jaar (24 Februari), door kapitein A. Dudok van Heel, over Atjeh, waarbij alle officieren en gewezen officieren en de cadetten in Breda genoodigd werden en een goed bezette zaal gaf.

Den spreker wordt hier nogmaals dank gebracht voor zijne interessante, belangelooze lezing, jammer, dat er geen ander succes voor de Vereeniging mede werd behaald, dan het innen eener som van *f* 8.70 voor noodlijdenden in de koloniën, welk bedrag aan het Hoofdbestuur werd afgedragen.

De tweede lezing, 23 November, ging uit van het Natuurkundig genootschap te Breda, dat op verzoek van het afdeelingsbestuur, voor eene kleine tegemoetkoming, den leden van Oost en West in de gelegenheid stelde bij te wonen, hoe de spreker, Mr. H. A. Lorentz, de tocht naar het Sneeuwgebergte in Nieuw-Guinea ondernomen, op belangwekkende wijze mededeelde.

Ook het Bestuur van het Natuurkundig genootschap te Breda nogmaals onzen dank.

In beide gevallen werden lichtbeelden vertoond.

Vijf gulden werd uit de afdeelingskas aan het Hoofdbestuur gezonden voor de nieuw opgerichte Oranje Kruis-Vereeniging, waarvoor het Hoofdbestuur eene circulaire aan de afdeelingen had gezonden om deze op te wekken van hunne instemming met deze Vereeniging te doen blijken.

De jaarlijksche Algemeene Vergadering op 26 Maart gehouden, werd alleen bezocht door den Secretaris-Penningmeester, zoodat het Bestuur, ook dit jaar, nog niet voltallig kon worden gemaakt.

Dat door het betrekkelijk klein aantal leden de kas niet zoo goed voorzien is, dat meerdere lezingen kunnen worden gehouden, behoeft wel geen betoog, terwijl daarbij herhaaldelijk gebleken is, dat deze niet zoo bijzonder in den smaak vallen, om daardoor de belangstelling in onze koloniën te doen toenemen.

De vele nieuwe vereenigingen, die, steeds door, in Breda, en vermoedelijk in het gansche land worden opgericht, zijn de reden, dat enkele personen voor het lidmaatschap bedanken, om zich bij de nieuwe vereeniging aan te sluiten.

In Breda, waar zoovele oudgasten wonen, moest eene afdeeling van Oost en West evenwel bloeien.

Prinsenhage, 1 Januari 1911.

De Secretaris,
VAN REIJN.

Geldelijke verantwoording.

BATEN.

1.	Saldo vorig jaar	*f* 44.04
2.	Contrib. 44 leden loopend jaar	„ 70.00
3.	Verkoop van door het H. B. uitgegeven boekjes en Regl.	„ 0.20
4.	Opbrengst bus bij Lezing Kapt. A. Dudok van Heel voor fonds noodlijdenden in de koloniën	„ 8.70
	Totaal	*f* 122.94

LASTEN.

1.	Afdracht aan het Hoofdbestuur over 44 leden	*f* 33.00
2.	Inningskosten contributie	„ 2.50
3.	Kosten van vergaderingen	„ 30.75
	Drukwerken en advertentiën	„ 12.70
	Bureaukosten, incl. porti	„ 4.32
4.	Aan het Hoofdbest. voor fonds noodlijdenden in de koloniën	„ 8.70
5.	Bijdrage a/h. Hoofdbest. voor Oranje Kruis Vereeniging	„ 5.00
6.	Aan het Hoofdbestuur voor 10 boekjes „Onze West" voor de propag.	„ 1.25
	Saldo in kas Ult. Dec. '10	„ 24.72
	Totaal	*f* 122.94

Prinsenhage Ulto. Dec. 1910,
De Penningmeester,
VAN REIJN.

Van de Studentenafdeeling te Leiden:

Studie-kringen.

Het Bestuur noodigt de leden uit mede te werken tot het tot stand komen van „studie-kringen."

Leden, die een studie wenschen te maken van eenig onderwerp op koloniaal gebied, of zich daarover wenschen te doen voorlichten, worden verzocht, dit op te geven aan den schrijver. Het Bestuur zal dan trachten een kleine groep van leden bijeen te brengen, die onderling op de wijze, die hun goeddunkt, dit onderwerp in studie zullen nemen.

Mochten leden onderling zulk een kring tot stand brengen, dan verzoekt het Bestuur hiervan mededeeling en een klein verslag bij de opheffing van den kring.

Het Bestuur zal gaarne leden, die een onderwerp voor de geheele afdeeling wenschen in te leiden, daartoe in de gelegenheid stellen.

Het houdt zich voorts aanbevolen voor alle opmerkingen, wenken of klachten, waarmede de studie op koloniaal gebied zou kunnen worden gebaat.

Namens het Bestuur,
B. B. FABER, Schrijver.,
Marc 40.

Een verblijdend teeken des tijds is het, dat bij Jong-Nederland meer en meer belangstelling begint te komen voor Ned.-Indië. De toekomst toch berust bij het opkomend geslacht. In dit verband verheugd het ons ook, dat bij het bericht van Mr. Van Deventer's lezing op 29 Maart over „Het Onderwijs aan Inlanders" het Studentenblad Propria Cures o.m. schreef:

„Waarom deze lezing? Verlaat S. L. zijn program: het doen houden van lezingen over sociale vraagstukken? Volstrekt niet; integendeel! Er ligt daar ver van ons af een reusachtig gebied met millioenen en millioenen „onderdanen".

Een gebied nog om andere redenen belangrijk dan omdat het geweldige exploitatie-mogelijkheden biedt aan den hedendaagschen handel en industrie, en omdat het voor een paar duizend Nederlanders baantjes en pensioenen schept! Een gebied waar naast elkaar het stadium van lagere of hoogere landbouw en het moderne kapitalisme worden gevonden en waar die scheiding in sociale ontwikkeling met een scheiding van rassen nog maar gedeeltelijk parallel loopt. Onverschillig hoe men over koloniaal imperialisme denkt, die millioenen van Oost-Azië en hun ontwikkeling kunnen ons bij onze sociale politiek niet onverschillig laten.

Ook zij voor wie het niet duidelijk is, dat de humaniteit (in naam, waarvan men in Indie „werkt", niet waar?) eischt: niet alleen van het brengen van cultuur te spreken, als het imperialisme moet worden verdedigd, zullen in hun eigen belang aan het Inlander-vraagstuk hun aandacht hebben te wijden."

Van de Afd. Rotterdam.

Jaarverslag over het jaar 1910.

Het afgeloopen jaar 1910 kenmerkte zich niet door eenige bijzonderheden, het aantal donateurs en leden bleef vrijwel stationair, waar dit bij het einde van het jaar 1909 12 en 69 bedroeg, bleken deze cijfers nu te zijn 7 en 66, geen noemenswaardige voor- of achteruitgang dus.

Het is en blijft zeer te betreuren, dat in een stad als Rotterdam, waar zoovele ingezetenen direct belang hebben bij het in stand blijven en houden van onze Koloniën, zoo weinigen gevonden kunnen worden, die blijken belang te stellen in het streven onzer Vereeniging, te meer, waar een luttele bijdrage van *f* 2.— 's jaars toch waarlijk geen reden kan zijn om zich te laten afschrikken als lid van onze Vereeniging toe te treden. Een eerste vereischte toch van elke Vereeniging om propaganda te kunnen maken en succes te hebben, is een sterke kas, en deze kan niet noemenswaard aangroeien, indien het ledental niet hard vooruitgaat. Moge 1911 voor ons jaar en bemoeiingen een beter resultaat aanwijzen!

Een hoogst interessante lezing werd gehouden door den heer C. Spat uit Breda, over de Tjandi's van Java, welke lezing ook helaas weder aan het euvel lijdde, dat de opkomst matig was, waarmede de leden den heer Spat onrecht aandeden, daar deze op zeer aangename wijze zijn rede gehouden heeft, waarvoor onzen dank, wij hopen dat dit ZEd. niet zal afschrikken voor een volgende gelegenheid.

Over het voogdijschap, door onze Vereeniging aangenomen over den heer Punselie uit Suriname, kunnen wij niet anders getuigen, dan dat dit ons zeer aangenaam was; genoemde Punselie toch bleef de goede verwachtingen, die men van hem koesterde, getrouw en waren diens rapporten van de H.B.S. 's Gravendijkwal steeds zeer gunstig. Het deed ons genoegen in dien zin aan het Hoofdbestuur van de Studie-Vereeniging „Minerva" te Paramaribo te kunnen rapporteeren en twijfelen wij niet of in 1911 zal de carrière van genoemd jongmensch definitief gunstig zijn geregeld.

Daar ook de stand der kas einde 1910 een behoorlijk saldo credit aanwees, gaan wij het jaar 1911 vol hoop tegemoet in de bloei onzer Vereeniging en eindigen dit Verslag met de beste wenschen voor onze Afdeeling en die der Zusterafdeelingen.

Rotterdam, December 1910.

De Secretaris:
w. g. Z. G. Ph. MARCELLA.

Geldelijke verantwoording.

Aan Saldo	*f* 302.45
Aan Geïnde contributie over 1910	„ 182.00
Aan Interest	„ 12.34
	f 496.79
Per postwissel a/Den Haag v. Jaarboekje	*f* 15.00
Per Drukloon M. Wijt & Zn.	„ 3.25
Per Incassokosten	„ 3.75
Per Postwissel Honorarium C. Spat	„ 25.00
Per Zaalhuur Boneski	„ 10.20
Per Idem	„ 10.00
Per Haaxmans boodschappen in R. bezorgen 68 boekjes	„ 2.00
Per 68 postzegels kaarten Alg. Verg.	„ 0.68
Per Advertentiekosten	„ 5.50
Per Masereeuw & Bouten, drukloon	„ 2.00
Per Afgedragen aan het Hoofdbestuur en porto postwissel	„ 54.30
Per Stg. Waarborgfonds Nat. Tentoonst.	„ 25.00
Per Saldo	„ 340.11
	f 496.79

Rotterdam, 14 Maart 1911.

A. VEDER.

Nagezien en accoord bevonden:
A. P. M. v. MEURS. — Z. G. Ph. MARCELLA.

Van het Informatie-Bureau:

(Heulstraat 17).

Ter beschikking van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië kunnen worden gesteld, om benoemd te worden tot **opzichter bij den Waterstaat** en 's lands burgerlijke openbare werken in Nederlandsch-Indië, personen, die met voldoenden uitslag het examen hebben afgelegd voor opzichter bij den Rijkswaterstaat in Nederland en practisch ontwikkeld zijn.

Zij, die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behooren zich, bij gezegeld adres, te wenden tot het Departement van Koloniën, onder overlegging van:

a. hun diploma;
b. een bewijs van goed maatschappelijk gedrag, afgegeven na dagteekening dezer bekendmaking door den burgemeester hunner woonplaats;
c. hunne geboorte-akte;
d. een door den Commissaris der Koningin in de betrokken provincie afgegeven certificaat, ten blijke dat voldaan is aan de verplichtingen, welke uit de wet op de nationale militie voor hen zijn voortgevloeid.

In het adres moet worden vermeld, of de candidaat gehuwd is en c.q. het aantal en de leeftijd zijner kinderen.

Door een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek, zal moeten blijken van physieke geschiktheid voor den Indischen dienst.

Aan de uitzending is verbonden:

a. overtocht voor gouvernementsrekening als passagier der 2de klasse, c. q. ook voor het wettig gezin;
b. eene gratificatie voor uitrusting, ten bedrage van *f* 1000 (een duizend gulden);
c. eene voorloopige bezoldiging van *f* 160 's maands, ingaande met den dag van inscheping naar Nederlandsch-Indië.

Zij, die ter beschikking van den Gouverneur-Generaal worden gesteld, verbinden zich tot teruggave van alle gelden, welke aan hen en te hunnen behoeve zullen zijn voldaan ter zake van overtocht en van gratificatie voor uitrusting, indien zij binnen den tijd van vijf jaren na aankomst in Nederlandsch-Indië, anders dan ten gevolge van welbewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan, uit 's lands dienst worden ontslagen, of indien zij niet binnen den hun aangewezen tijd naar Nederlandsch-Indië vertrekken, dan wel de reis derwaarts moedwillig afbreken.

De bezoldiging van een opzichter bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken in Nederlandsch-Indië bedraagt *f* 150 's maands, met 6 drie-jaarlijksche verhoogingen, elk van *f* 25 's mds, met dien verstande, dat de eerste verhooging niet wordt verkregen dan nà het voleindigen van het 25ste levensjaar en de diensttijd vóór het bereiken van die leeftijdsgrens slechts aanspraak kan geven op ééne verhooging.

Voor opzichters, die in het bezit zijn van het diploma van architect, bedragen de laatste twee verhoogingen in plaats van *f* 25 's mnds *f* 50 's mnds.

De opzichters voeren den titel van opzichter 3de, 2de en 1ste klasse, bij eene bezoldiging van respectievelijk *f* 150 en *f* 175, *f* 200 en *f* 225, *f* 250 en hooger.

Het programma van het aanvullingsexamen, waaraan een opzichter moet voldoen om benoembaar te worden tot architect bij den waterstaat en de burgerlijke openbare werken in Nederlandsch-Indië, is vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 16 Febr. 1909 no. 11 (Nederlandsche Staatscourant van 5 Maart 1909, no. 54).

De architecten genieten een traktement van *f* 400 's maands met twee driejaarlijksche verhoogingen, elk van *f*75 's maands en eene twee jaren later toe te kennen derde verhooging van *f* 50 's maands.

Het activiteitstraktement gaat in Indië in met den eersten der maand, volgende op die, waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië zal plaats hebben gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

Het traktement is onderworpen aan eene korting van 2 pct. ten behoeve van de burgerlijke pensioenen en van 5 pct. voor de gewone bijdrage aan het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië. Bovendien is bij eerste indiensttreding te voldoen, ten behoeve van laatstgenoemd fonds, door gehuwden twee maanden, en door ongehuwden ééne maand van het traktement. Bij elke traktementsverhooging door gehuwden tweemaal het bedrag der verhooging over ééne maand, door ongehuwden éénmaal. Bij huwelijk ééne maand traktement.

Deze contributiën zijn te voldoen in twaalf maandelijksche termijnen. Eene contributie in eens is in geval van huwelijk nog verschuldigd wegens verschil in leeftijd der echtgenooten, wanneer dat verschil meer dan 9 jaren bedraagt.

(Ned. Staatscourant v. 21 Maart 1911, No. 68).

Officiëele Berichten.

Uit de Javasche Courant van 24 Februari 1911. No. 16.

Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den onderwijzer J. W. Croes; den ass.-res. Ch. F. Borel; den controleur H. C. van den Bos; den opzichter A. A. M. Seepers; den administrateur S. R. Batten; den chef post- en telegr.dienst B. van Vianen; den onderwijzer J. A. Huijskens en P. Jurriëns.

Ontslagen: op verzoek eervol de klerk Mej. C. Rosenquist en L. M. J. Compter; de onder-opzichter G. A. Lichte; de opzichter G. H. van den Berg; de referendaris W. H. Bisschoff; de hulponderwijzeres Mej. C. H. A. M. Scheltens.

Benoemd: tot voorzitter van den landraad te Soerabaja Mr. C. Loth; te Koetaradja Mr. H. Westra; tot administrateur bij de Gouv. kina-onderneming, W. H. Heijtman.

Tijdelijk gesteld: ter beschikking van den Directeur van Landbouw Dr. J. W. Commelin.

Ontslagen: op verzoek eervol de patih van Magetan, Raden Sosrodinoto.

Benoemd: tot patih van Magetan, Raden Notoprawiro; tot wedana van Poeloeng, Raden Mas Sindoesoepoetro; tot kapitein der Arabieren te Bandjermasin, Said Mohamad bin Abdullah Alhabesi.

Ontslagen: op verzoek eervol de onderwijzeres Mej. A. Ch. W. van Es.

Militair Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den onderluitenant L. Staal; 2 jaar aan den 1en luitenant der genie S. van Exter en 9 maanden aan den kapitein L. Swaab.

Ontslagen: op verzoek eervol de kapitein-kwartiermeester L. J. M. de Bruin en Th. H. Kuijl; de luitenant-kolonel H. Spree en de 1e luitenant G. A. Hendriks.

Bevorderd: tot luitenant-kolonel-intendant A. F. L. Faubel; tot off. van gezondh. 1e kl. H. N. van der Heijden.

Uit de Javasche Courant van 28 Februari 1911. No. 17.

Civiel Departement.

Verleend: een jaar verlof aan de onderwijzeres Mej. J. L. C. S. Schregardus; den insp. van fin. K. W. Gisolf; den hoofdopziener W. A. Bruggeman; den opzichter S. C. J. Visser.

Ontslagen: op verzoek eervol de administrateur L. C. Vreedenburgh; de adjunct-houtvester E. Zuur; de assistent F. van Heelsbergen; de griffier S. J. Seket; de klerk L. W. Ostreig; de kantoorchef W. Butin Bik.

Gesteld: ter beschikking van den voorzitter van den landraad te Toeloengagoeng Mr. W. F. C. J. Baukema; te Bandoeng Mr. J. R. L. Jansen.

Benoemd: tot 3en commies B. O. W., W. Hepsakker; tot controleur A. H. Moreu; tot staatscommies R. Egeter; tot adspirant-ingenieur G. A. Huender; tot opzichter bij het stoomwezen F. H. L. Henrichs; tot tijdelijk opzichter B. O. W., L. R. van Mossel; tot 3en commies J. L. Boordie; tot expediteur W. L. Chün; tot 2en commies L. O. Ketting Olivier; tot controleur in Atjeh G. J. van Dongen; tot civiel gezaghebber in Tapanoeli A. E. G. L. G. van Eelders; tot hulponderwijzeres te Bondowoso Mej. M. E. W. Holst; te Garoet Mej. W. L. E. Boers; te Sragen Mej. F. W. M. Th. Godin.

Overgeplaatst: naar Batavia de onderwijzeres Mej. M. S. Stroband.

Militair Departement.

Ontslagen: op verzoek eervol de off. van gezondheid J. L. W. F. van Leent en P. Wijga.

Benoemd: tot bataljons-adjudant de 1e luit. J. H. Koote; A. Dufour; H. Meihuizen; G. Badings; E. J. van Geldrop en P. J. M. Smith.

Geplaatst: bij het 4e depot-bat. de 2e luit. M. H. Scheuer; bij het 1e bat. de 2e luit. B. J. Stegeman en bij het 7e de id. J. H. G. Stegeman.

Overgeplaatst: bij het R. H. 15e bat. de 1e luit.-adj. W. F. Engelhart; bij het R. H. 2e J. H. Khoote; bij het 6e bat. E. Kepper; bij het 20e A. Dufour en de kapitein H. Lamberts; bij het 10e bat. de kapitein F. E. Collard; naar Tapanoeli de 1e luit. M. R. Loze; naar Magelang de id. J. M. de Lange; naar Pontianak de 1e luit.-adj. F. A. M. Willemse; naar Tjimahi de kapitein der artillerie W. A. Blits; naar Palembang de 1e luit. der genie W. F. van Vliet; naar Bandoeng de 1e luit.-kwartiermeester F. M. Billroth.

Verleend: elf maanden verlof aan den verbandmeester Th. Krul.

Benoemd: tot hoofdopziener voor het vak van stoomwezen bij het marine-etablissement H. R. Lorentz; tot opziener machine-steller J. J. Klomp.

Lijst van aangekomen en vertrokken Passagiers uit en naar de Indiën.

Passagierslijst van het stoomschip „Prins Frederik Hendrik”, gezagvoerder J. P. van der Borden, van West-Indië naar Amsterdam.

*Mej. C. Fock; *M. J. Verloop; *H. J. van der Schroeff, echtg. en 2 kind.; J. Kloet; D. Draisma; A. H. Scheuerman.

* te Havre ontscheept.

Passagierslijst van het stoomschip „Prins Willem IV”, gezagvoerder P. C. van der Graaf, van Amsterdam naar West-Indië via Madeira op den 17 Maart.

H. P. Pieper; Dr. H. A. J. Laret; 26 Militairen; 3 schepelingen der K. N. M.

VACANT

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Ind. talen.

W. B. BEGENHARDT, Weimarstraat 239, 's-Gravenhage, Maleisch, Javaansch, Soendasch, Atjehsch, gediplomeerd.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Hage.

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven

voor het hulp- of ondersteuningsfonds der Vereeniging „Oost en West": f ....

NAAM: WOONPLAATS:

....

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag.

INSCHRIJVINGSBILJET.

De Ondergeteekende wenscht Lid te worden van de Vereen. „OOST EN WEST" en zijne contributie te bepalen op

Handteekening: *Woonplaats:*

....

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „*Oost en West*", **Heulstraat 17, Den Haag**, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereeniging 1909 en naamlijst der leden op 1 Januari 1910.
Prijs: f 0.20 per exemplaar.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn, door J. H. en H. B.
Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;
voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* **f 2.20** per **50 ex.**, plus 25 cent frankeerkosten.

c. Onze Oost II:
Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;
voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* **f 1.55** per **50 ex.**, plus 25 cent voor frankeerkosten.

d. Onze West:
I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÜS;
II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás" te Curaçao.
Prijs per exemplaar f 0.25.

e. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.
No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.25 per exemplaar.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.
Prijs: f 0.20 per exemplaar.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.15 per exemplaar.

Vereeniging OOST en WEST

Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het **Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 195**, zijn van **10—12** en van **2—4** uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, **Reinkenstraat No. 16.**

Geg. Wachtm. O.-I. L., 34 jaar oud, voor geld-incasseer-werk, magazijnsknecht, portier, enz.

Twee Dames voor het maken van uitzetten.

Twee jonge dame voor vioollessen ook aan eerstbeginnenden.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche taal en conversatielessen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.

Zes dames en één heer voor pianolessen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; hoofdacte middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Eene Dame voor schrijf-, copiëer- of vertaalwerk uit het Fransch Duitsch of Maleisch.

Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.

Eene dame op leeftijd, nog flink voor waarnemen huishouden of gezelschap bij oud heer of dame.

Eene jonge dame voor Gouvernante naar Indië; heeft L. en H. acte en acte Fransch.

Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.

Eene Dame, weduwe (Duitsche), voor waarnemen van een huishouden, ook genegen bij weduwnaar met kinderen.

Een jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.

Twee Dames voor het geven van lessen aan spraakgebrekkigen.

Drie geg. O.-I. militairen voor oppasser of magazijnknecht.

Vier jonge meisjes die als kinderjuffrouw naar Java willen.

Eene dame voor hygiënische ademgymnastiek.

Eene Dame en een Heer voor zanglessen.

Twee bekwame linnennaaisters, waarvan een uit naaien gaat van 9—5 uur.

Eene Heer en eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Een geg. korp.-schrijver voor admbetrekking.

Eene jonge dame (diploma muziek, piano en zang), wenscht met eene familie naar Indie voor les geven aan kinderen en behulpzaam in het huishouden.

☞ Indische dienstboden kunnen zich aangeven in **LAAN v. MEERDERVOORT 195** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleenen.